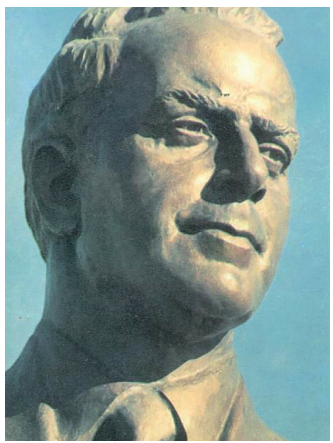

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Huseynov

Qarabağda antiterror tədbirlərinin başlanmasına 6 gün qalırdı...

Bax səh. 2

**YENİ
Azərbaycan**

Azərbaycan dövlət mütəşəbbisi Azərbaycan xalqına milli xidmətdir.
Qəzet 1993-cü ildən aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

13 sentyabr
2024-cü il,
cümə
№ 167 (6753)
Qiyməti
60 qəpik

Dövlətin siyasəti, cəmiyyətin sosial sifarişi - multikulturalizm

Bax səh. 2

Milli ideologiyamız - Azərbaycançılıq

Bax səh. 4

İqtisadi artım sürətlənir...

2024-cü ilin yanvar-avqust aylarında ölkədə 80,9 milyard manat həcmində ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsal olunub ki, bu da əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 4,3 faiz çoxdur. İqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda əlavə dəyər 0,2 faiz, qeyri-neft-qaz sektorunda isə 7 faiz artıb. ÜDM istehsalının 37,9 faizi sənayə, 9,7 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 7 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 6,1 faizi tikinti, 6 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,5 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə, 1,8 faizi informasiya və rabitə...

Bax səh. 4

Prosesdə irəliləyiş var...

Bax səh. 3

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatına

2024-cü il 1 sentyabr tarixində keçirilmiş Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə seçkilərdə Yeni Azərbaycan Partiyasının qələbəsi münasibətilə partiyanın rəhbərliyini və bütün üzvlərini Vyetnam Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi adından səmimi-qəlbədən təbrik edirəm. Azərbaycanın demokratik, hüquqi, müstəqil və fəxrli dövlətçiliyinin inkişafı, ədalətli, azad və bərabərlik prinsipləri əsasında quruculuğu hədəflərinə nail olmaq üçün səy göstərən Yeni Azərbaycan Partiyası son 30 ildə ölkənin siyasi sistemində mühüm aparıcı qüvvə olmuşdur. İnənirəm ki, Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da inkişaf edəcək, Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında öz rolunu və təsirini saxlayacaq, eyni zamanda, ölkənin regionda və dünyada mövqeyinin və nüfuzunun daha da yüksəldilməsinə öz töhfəsini verəcəkdir.

Vyetnam Kommunist Partiyası Yeni Azərbaycan Partiyası ilə əlaqələrin inkişafına hər zaman önəm verir. Vyetnam ilə Azərbaycan arasında ənənəvi dostluq və çoxşaxəli əməkdaşlığın təşviqinə mühüm töhfə verən partiyalararası əlaqələr Vyetnam Kommunist Partiyası ilə Yeni Azərbaycan Partiyası arasında 2023-cü ilin noyabrında imzalanmış əməkdaşlıq sənədində daim möhkəmlənir və inkişaf edir. Ümid edirik ki, partiyalarımız Vyetnam və Azərbaycan xalqlarının mənafeyi naminə əməkdaşlığı bundan sonra da gücləndirməkdə davam edəcəklər.

Fürsətdən istifadə edərək, sizlərə möhkəm cansağlığı və şərəfli işinizdə uğurlar, Yeni Azərbaycan Partiyasına yeni nailiyyətlər, Azərbaycan xalqına xoşbəxtlik və rifah arzu edirəm.

*Hörmətli,
Le Hoay Çunq
Vyetnam Kommunist Partiyası Mərkəzi
Komitəsi Katibliyinin üzvü,
Mərkəzi Komitənin Xarici əlaqələr
şöbəsinin müdiri*

Çörək ajiotajı kimə və nəyə lazımdır?

Son günlər bəzi media orqanlarında, ələlxüsus da sosial mediada Azərbaycanda çörəyin bahalaşacağına dair fikirlər səslənməkdədir. Buna səbəb kimi ölkəmizdə bir neçə ay əvvəl yanacağın qiymətinin artması, eləcə də Qazaxıstan və Rusiyadan idxal etdiyimiz buğdanın guya bahalaşması göstərilir. İddia olunur ki, Azərbaycan daxilində daşımaların olması, məhsuldarlığa ciddi təsir göstərərək, bu o deməkdir ki, dünya bazarında da taxıl qiymətinin artması gözlənilir. Əvvəla, Azərbaycanda dizelin 2 ay əvvəl bahalaşması taxılın ümumilikdə maye dəyərinə cəmi 7-8 faiz təsir edir ki, bu da 1 ton çörəyin qiymətində cüzi artım dəyəri yaradır. Ancaq bu qiymətin 0,5 kq- 1 kq çörəyin qiymətinə dəyər olaraq təsiri 1 qəpikdən də azdır. Həmin 1-2 qəpik xərç sadəcə çörəkbişirmə müəssisələri...

Bax səh. 5

Qərb koalisiyasının yardım maxinasiyası ifşa olunur

Uzanan Rusiya-Ukrayna müharibəsinin çoxsaylı təfərrüatlarından biri də ilk vaxtlardan rəsmi Kiyevi dəstəkləyən Qərb koalisiyasının formalaşmasıdır. Amerika Birləşmiş Ştatlarının (ABŞ) başçılıq etdiyi koalisiyaya əksər Avropa dövlətləri, bütövlükdə 55 ölkə və təşkilat qoşulub. Koalisiyanın Ukraynaya dəstəkləməsi proqramına Rusiyaya qarşı tətbiq edilən sanksiyalar da daxil olmaqla rəsmi Kiyevə hərbi yardım göstərilməsi, Ukrayna büdcəsinin kəsirlərinin aradan qaldırılması və s. daxildir. Ancaq belə məlum olur ki, Qərbin Ukraynaya göstərdiyi yardımlarla bağlı şübhəli suallar doğuran məqamlar da az deyil. Xüsusilə də veb-saytların məlumatlarına dair hesabatların verilməsi və şəffaflığın təmin olunması müzakirələrə səbəb olur.

Qərbdən mütəmadi qaydada Ukraynaya dəstəyin artırıldığına dair məlumatlar gəlir. Səsləndirilən rəqəmlər həqiqətən çox böyükdür. "Ukraine Support Tracker" in 2024-cü ilin...

Bax səh. 6

Sülhdən "yayınmaqla"...

Dünyanın aparıcı siyasi-analitik mərkəzləri XXI əsrin ikinci onilliyini ölkələr üçün "qlobal iqtisadi-siyasi-hərbi imtahan" dövrü kimi xarakterizə edirlər. Ümumi nəticə isə perspektivdə formalaşan yeni reallıqlara köklənib - açıq əməkdaşlıqdan yayınma, region üçün iqtisadi dividend əvəzinə siyasi təhdid yaratma, destruktiv maraqları müdafiə etmə bu "imtahandan" kəsilmə kimi qəbul olunur.

Bu mənada, Azərbaycan yeni dövrün ən mühüm siyasi-iqtisadi aktoru kimi regional əməkdaşlığın inkişafına öz töhfələrini verir, qarşıdakı zaman üçün əhəmiyyətli ticari layihələr və platformalar müəyyənləşdirir, yeni strateji yol xəritələri təqdim edir. Əksər region ölkələri Azərbaycanın bu səylərini dəyərləndirir - bunun nəticəsidir ki, ölkəmiz Ermənistan istisna olmaqla öz qonşuları ilə normal işgüzar münasibətlər qurur, gələcək çoxşaxəli əməkdaşlıq üçün formalaşdırır.

Təəssüf ki, Ermənistan yaranan bu münbit şəraitdən istifadə etmək, bölgədə sülhü və əmin-amanlığı təmin etmək, davamlı sabitliyin yaranmasına çalışmaq əvəzinə mümkün qeyri-stabil addımları ilə yadda qalır, regional...

Bax səh. 3

"Humanitar" kodlu müharibə təhrikçiləri...

Bax səh. 7

Ermənilərin "sentyabr havası"...

Bax səh. 5

Şvabe yenidən "siyasi dəyənək" rolunda

Bax səh. 6

Dövlətin siyasəti, cəmiyyətin sosial sifarişi - multikulturalizm

Qlobal miqyasda milli-dini-irqi zəmində münaqişələrin artması fonunda multikulturalizmlə bağlı çağırışların aktuallığı heç vaxt olmadığı qədar artıb. Belə bir şəraitdə Azərbaycan özünün nümunəvi tolerantlıq modelini təqdim edir ki, bu da bütün

dünyada yüksək dəyərləndirilərək təqdir olunur. Bu günlərdə Moskva və bütün Rusiyanın Patriarxı Kirillin Sankt-Peterburq Beynəlxalq Mədəniyyətə Vəhdəti Forumunda "XXI əsr mədəniyyəti. Suverenlik və ya qloballaşma" mövzusunda müəhazirə-

sindən sonra jurnalistlərin suallarını cavablandırarkən ifadə etdiyi fikirlər bunun əyani təsdiqidir. O, Azərbaycanı tolerantlıq baxımından nümunəvi ölkə kimi seçiyyətləndirib. Eyni zamanda, respublikamızın multikultural ənənələrinə sadıqlığını

təsdiqləyən daha bir xəbərdə diqqət çəkmək istərdik. Bu günlərdə Vatikan şəhəri dövləti üzrə qubernatorluq ilə Heydər Əliyev Fondu arasında Müqəddəs Pavel Bazilikasında (Basilica of Saint Paul Outside the Walls) bərpa işlərinə dair müqavilə imzala-

nıb. Sənədi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi, Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov və Vatikan şəhəri dövləti üzrə qubernatorluğun prezidenti kardinal Fernando Vergez Alzaqa imzalayıblar.

Fikirilərinə davam edən Moskva və bütün Rusiyanın Patriarxı vurğulayıb: "Azərbaycan müasir dövlətdir. Demək olar ki, çoxkonfessiyalı ölkədir. Azərbaycanda, ilk növbədə, müsəlman icması üstünlük təşkil edir, amma pravoslav icması da mövcuddur. Burada heç bir dinlərarası münaqişə yoxdur. Dövlət bu münasibətləri tənzimləmək üzrə öz üzərinə çox gözəl

Patriarx Kirill Azərbaycandakı böyük müsəlman və pravoslav icmalarının mövcudluğuna xüsusi diqqət çəkməsi təsadüfi deyil. Bu, ölkəmizin reallığıdır. Qeyd olunduğu kimi, ölkəmizdə iki real ictimai gücün qarşılıqlı fəaliyyəti ahəngdardır. Bəli, qloballaşma şəraitində ölkəmizi fərqləndirən və respublikamızı daha güclü edən amillərdən söhbət açarkən ilk növbədə onu vurğulamaq lazımdır ki, Azərbaycan tarixdən gələn milli-mənəvi dəyərlərin qorunub gələcək nəsillərə ötürülməsinə böyük önəm verən dövlətdir.

Milli-mənəvi dəyərlərə sadıqlıq

əsasında aparılan məqsədyönlü siyasət ölkəmizdə elə bir mühit formalaşdırıb ki, bu gün əcdadlarımızın bizə miras qoyduqları zəngin mənəvi irsə qürur duyur, bu irsi özümüzün gündəlik həyat tərzimizdə yaşatmağa çalışırıq. Eyni zamanda, Azərbaycan dövləti cəmiyyətdən gələn sosial sifarişə əsaslanaraq xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərini, ənənələrimizin yad təəsirlərdən qorunub saxlanılmasına və daha da zənginləşdirilməsinə, milli və dini abidələrimizin bərpa olunmasına, yenilərinin tikilməsinə güclü siyasi iradə nümayiş etdirir.

İslam dini xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərini ayırmaz hissəsini təşkil edir. Ardıcılıqla həyata keçirdiyi siyasətinə milli-mənəvi dəyərlərin qorunmasına böyük önəm verən Prezident İlham Əliyev daim dünyada İslam həmrəyliyinə möhkəmlənməsinə hədəfləyən təşəbbüslər irəli sürür. Ölkəmizdə 2017-ci ilin "İslam Həmrəyliyi III" elan olunması, həmin ildə Azərbaycanın IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarına yüksək səviyyədə ev sahibliyi etməsi dövlətimizin başçısının müqəddəs dinimizə həssas yanaşmasının əyani təzahürüdür. Bu gün respublikamızın bütün bölgələrində, o cümlədən də işğaldan azad olunanş ərazilərimizdə tarixi dini abidələrin yüksək səviyyədə təmir -bərpa olunması cəmiyyətimizdə böyük minnətdarlıq hissi ilə qarşılanır. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Milli Dəyərlərin Təbliği Fondunun yaradılması bu sahəyə dövlət dəstəyinin növbəti təzahürüdür.

Moskva və bütün Rusiyanın Patriarxı: Azərbaycan nümunəvi dövlətdir

Qonşu Rusiyada və bütün dünyada nüfuzlu din xadimlərindən biri sayılan Patriarx Kirill jurnalistlərin suallarını cavablandırarkən ölkəmiz və şəxson Prezident İlham Əliyev barəsində səmimi fikirlər ifadə edib. "Azərbaycan, ilk növbədə, sizin Prezidentinizlə səmimi, mehriban dostluq münasibəti zəminində mənəm çox bağlı olduğum ölkədir. Onunla tanış olduğumuz və ünsiyyət qurduğumuz vaxt bizim dünyagörüşümüzə, tarixə yanaşmamızda, hazırda baş verənlərlə bağlı mövqeyimizdə çoxlu bənzərliyin olduğunu gördük. Ona görə də sizin Prezidentiniz və onun ailəsi ilə dünyanın heç bir dövlət başçısı ilə olmayan səviyyədə dostluğumuz var. Məsələnin mahiyyəti bundan ibarətdir", - deyər Patriarx bildirib

"Hesab edirəm ki, Azərbaycan bu sahədə nümunəvi dövlətdir. Bu ölkədə iki güclü icma, ilk növbədə, çoxsaylı müsəlman və həm də pravoslav icmaları var. Bu iki real ictimai gücün qarşılıqlı fəaliyyəti ahəngdardır. Belə əla Prezidentiniz olduğuna görə də sizi ancaq təbrik edə bilərik. Mən, həmçinin sevinirəm ki, sizin Prezidentinizlə bizim dövlət başçımız arasında çox yaxın şəxsi münasibətlər mövcuddur. Demək ki, xalqlarımız arasında dostluq münasibətləri də bu əsasda möhkəmlənir".

Azərbaycan çoxkonfessiyalı ölkədir

Ölkəmizin zəngin multikultural mühiti Azərbaycanın digər bir mühüm reallığı və üstünlüyüdür. Patriarx Kirill də məhz bu reallığa əsaslanaraq respublikamızı çoxkonfessiyalı ölkə kimi seçiyyətləndirib. Respublikamızda İslam adət-ənənələrinə böyük hörmət bəsləndiyi kimi, burada yaşayan digər xalqların da milli-mənəvi dəyərlərinin qorunmasına dövlət tərəfindən böyük qayğı göstərilir. Tolerantlıq, müxtəlif xalqların nümayəndələrinin bir-birlərinə yüksək səviyyədə dözümlü münasibət bəsləmələri respublikamızda tarixdən gələn ənənədir. Tarixin lap qədim dövrlərindən xalqımızın yaratdığı mədəniyyət nümunələrində, klassiklərimizin əsərlərində, bir qayda olaraq, başqa mədəniyyətlərə, humanizmə, həmrəyliyə kimi bəşəri dəyərlərə yüksək hörmət ifadə edilib. Azərbaycan ərazisindəki tarixi abidələr də respublikamızın mədəni müxtəlifliyini aydın şəkildə nümayiş etdirir. Multikulturalizm, etnik və dini müxtəliflik bu gün də ölkəmizin qürur doğuran reallığıdır. Bu xüsusda fikirlərini ifadə edən Prezident İlham Əliyev bildirib: "Əsrlər boyu Azərbaycanda xalqlar həmişə müxtəliflik mühitində yaşayıb. Multikulturalizm, etnik və dini müxtəliflik tariximizin bir parçası və bugünkü reallıqdır. Biz bununla fəxr edirik".

Ölkəmizdə Prezident İlham Əliyevin iradəsi ilə həyata keçirilən məqsədyönlü siyasətin məntiqi nəticəsində ki, bu gün Azərbaycan millətlərarası və dinlərarası dialoq baxımından da nümunəvi bir ölkə kimi fərqlənir. Onilliklər ərzində qonşu dövlətin işğalçılıq siyasətindən əziyyət çəkmiş Azərbaycanın hazırkı narahat dünyada

sivilizasiyalararası dialoqa, multikultural dəyərlərin qorunmasına verdiyi töhfələr xüsusilə diqqətə layiqdir. Azərbaycan elə bir məkandır ki, burada milli-dini-irqi müxtəliflik insanlar arasında fərq yaradan, kimlərsə üstünlük verən və yaxud kimləri isə alçaldan amil kimi çıxış etmir. Əksinə, burada tolerantlıq, milli-dini-irqi müxtəliflik cəmiyyətin əsas və üstün dəyəri kimi təqdim olunur. Azərbaycan öz üstünlüyünü ölkənin çoxmədəniyyətli və çoxkonfessiyalı olmasında görür. Respublikamızda İslam dininə aid tarixi-dini abidələrin bərpasına dövlət vəsaiti ayrıldığı kimi, digər dinlərlə bağlı abidələrə də eyni yanaşma tətbiq olunur. Məsələn, ölkəmizdə dövlət həmçinin rus pravoslav, katolik, alban kilsələrinin tikintisinə və bərpasına da öz dəstəyini göstərib. Əlamətdar haldır ki, Prezident İlham Əliyev həmin abidələrin bərpadan sonra açılışına şəxson qatılaraq xeyir-duasını və tövsiyələrini verir.

Son illərdə Azərbaycan qlobal iqtisadi əhəmiyyət daşıyan, eyni zamanda multikultural dəyərləri təbliğ edən tədbirlərin keçirildiyi məkana çevrilib. Bakıda ardıcıl olaraq İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə əsas qoyulan Mədəniyyətlərarası Dialoq və Humanitar forumlar baş tutur. Artıq bütün dünyada tanınan Qlobal Bakı Forumu Azərbaycan Prezidentinin himayəsi altında və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə 2013-cü ildən keçirilir. Ölkəmiz xalqımızın xoş məramına uyğun olaraq bu kimi tədbirlərə məmnuniyyətlə ev sahibliyi etməklə hazırda dünya üçün böyük önəm daşıyan dəyərlərin qorunmasına sanballı töhfəsini verir. "Baxın, Azərbaycanda bütün millətlərin, dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi yaşayır. Bu, bizim siyasətimizdir, xalqın da sifarişidir", - deyər dövlətimizin başçısı vurğulayıb.

Vatikanla səmimi dialoq

Müstəqil Azərbaycanla Müqəddəs Taxt-Tac arasında səmimi dialoq və qarşılıqlı anlaşma mühiti var. Ölkəmizlə Vatikan arasında diplomatik münasibətlər 23 may 1992-ci ildə qurulub və həmin vaxtdan etibarən yüksəkən xətlə inkişaf edib. 1997-ci ilin sentyabr ayında Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Vatikanla, 2002-ci ilin 22-23 may tarixlərində Azərbaycan Prezidentinin dövləti ilə Katolik Kilsəsinin rəhbəri II İoan Pavelin ölkəmizə səfəri ikitərəfli əlaqələrin möhkəmlənməsinə xüsusi töhfə vermişdir. Bu səfərlərin ardınca Bakıda Müqəddəs Məryəm Katolik Kilsəsinin tikilməsi, 2008-ci ildə onun rəsmi açılışında Müqəddəs Taxt-Tacın Dövlət Katibi kardinal Tarcisio Bertoneinin iştirakı Azərbaycanın Taxt-Tac əlaqələrinə önəmli töhfə verib. Xatırladaq ki, Papa II İoan Pavelin Azərbaycana səfəri zamanı iki dövlət başçısı tərəfindən Azərbaycanda katolik kilsəsinin tikilməsi razılaşdırılıb, Azərbaycan dövləti kilsənin tikilməsi üçün ödənişsiz yer ayrırıb, Vatikan tərəfi isə kilsənin tikintisini təmin edib.

Sonrakı dövrdə yüksək səviyyəli rəsmilərin iştirakı ilə qarşılıqlı səfərlər daha da intensivləşib. O cümlədən Prezident İlham Əliyev bir neçə dəfə Müqəddəs Taxt-Taca səfər edib və Papa həzrətləri ilə görüşüb. Sonuncu dəfə dövlətimizin başçısı 2020-ci ildə İtaliyaya dövlət səfəri çərçivəsində birinci xanım Mehriban Əliyeva ilə birlikdə Vatikanla olublar, Katolik Kilsəsinin rəhbəri Papa Fransisk ilə görüşüblər. Həmçinin Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva 2018-ci ilin 23-26 sentyabr tarixlərində Müqəddəs Taxt-Taca səfər edib.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu ölkəmizin hüddurlarından kənarda multikulturalizmin təşviqinə davamlı töhfələr verir. Fondun dəstəyi ilə ayrı-ayrı ölkələrdə digər mədəniyyətlərə aid tarixi abidələrin bərpası buna nümunədir. Məsələn, Fond tərəfindən Bolqarıstanın Veliko-Tirnov şəhərindəki "Trapezitsa" Memarlıq Muzeyi Qoruğunun konservasiya və bərpası həyata keçirilib. Qoruğun bərpadan sonra açılışı 23 sentyabr 2016-cı il tarixində Bolqarıstanın Baş nazirinin, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın və Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın iştirakı ilə baş tutub. Yaşıl təpələr arasında yerləşən Veliko Tirnov şəhəri XII-XIV əsrlərdə Avropanın aparıcı mədəni, tarixi, ictimai-siyasi mərkəzlərindən biri olub və özünün bənzərsiz təbiəti, gözəlliyi, habelə məhz memarlıq xüsusiyyətləri, müdafiə təyinatlı qala divarları ilə fərqlənib. "Trapezitsa" qoruğu bütün bolqar xalqının milli sərəfətidir, eyni zamanda, o, Ümumavropa mədəni irsidir. Dünya əhəmiyyətli bu tarixi-mədəni abidəyə ikinci həyat bəxş etməklə Heydər Əliyev Fondu bir tərəfdən Azərbaycanın xoş məramını, bəşəriyyətin mədəni irsinə münasibətini nümayiş etdirib, eyni zamanda, iki ölkə arasında qarşılıqlı hörmət və inam mühitinin möhkəmlənməsinə töhfə vermişdir. Qeyd edək ki, "Trapezitsa" Memarlıq Muzeyi Qoruğunun konservasiya və bərpası, texniki infrastrukturunun inşası və təmiri haqqında" saziş 2015-ci il mayın 27-də Sofiyada imzalanıb. Sazişə əsasən, Heydər Əliyev Fondu tarixi abidədə 158 metr uzunluğunda qərb divarının konservasiyası və bərpasını, 880 metr uzunluğunda turizm xiyabınının salınmasını, mədəni irs mərkəzinin yaradılmasını, ərazidəki orta əsrlərə aid 3 kilsənin təmiri və konservasiyasını həyata keçirib. Təxminən 10 ay rəzində aparılan bütün bərpa əməliyyatları ən yüksək səviyyədə məamlanıb.

Heydər Əliyev Fondunun nəcib təşəbbüsləri...

Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu belə layihələri həmçinin Vatikanla da reallaşdırıb. Bu layihələr ikitərəfli əlaqələrin inkişafına güclü impuls verib. 2012-ci ildə Vatikan muzeylərində diplomatik əlaqələrimizin 20 illiyinə həsr edilmiş Azərbaycan sərgisi keçirilib. Vatikanla ilk müsəlman ölkəsinin sərgisi məhz Azərbaycanın təşkil etdiyi tədbir olub. 2016-cı il fevralın 23-də Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Vatikanla bərpa edilən Müqəddəs Marçellinin və Pietro katekumbarının açılışı olub. Açılış mərasiminə qatılan Mehriban xanım Əliyeva tədbirdə çıxış edib. Belə misallların sayı çoxdur.

Azərbaycandakı gözəl tolerantlıq mühiti bütün dünyada olduğu kimi, Vatikanla da yüksək qiymətləndirilib. Roma Papası Fransisk Prezident İlham Əliyevlə görüşlərinin birində xüsusi olaraq qeyd edib ki, Sizin ölkədə dini azadlıqlar tam təmin edilib. Vatikanla yuxarıda bəhs olunan səfər çərçivəsində, eyni zamanda, Vatikan şəhəri dövləti üzrə qubernatorluğun prezidenti, kardinal Fernando Vergez Alzaqa və bir sıra digər rəsmi şəxslər ilə görüş keçirilib.

Görüşdə Azərbaycanla Müqəddəs Taxt-Tac arasında əlaqələr, Heydər Əliyev Fondu ilə birgə layihələr müzakirə olub. Daha sonra Azərbaycan nümayəndə heyəti Müqəddəs Pavel Bazilikasını ziyarət edib.

Müqəddəs Pavel Bazilikası Vatikanın ən böyük abidələridir və 1980-ci ildən UNESCO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına daxildir. 2025-ci ildə Vatikanla hər 25 ildən bir təşkil olunan Müqəddəs Yubiley III çərçivəsində 30 milyondan çox katolik zəvvarın bu kilsəni ziyarət etməsi gözlənilir. Bərpa işləri, ilk növbədə, 2025-ci ildə keçiriləcək Müqəddəs Yubiley III zamanı ziyarətçilərin bu dini ocağa təhlükəsiz girişinin təmin edilməsi məqsədilə aparılır.

Mübariz ABDULLAYEV

Qarabağda antiterror tədbirlərinin başlanmasına 6 gün qalırdı...

...“Sentyabrın 13-ü saat 03:40 radələrində Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən guya Ermənistan silahlı qüvvələrinin Yuxarı Şorça yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərinin atəşə tutulması barədə qarşı tərəfin yaydığı məlumatı tamamilə yalandır”. Bu barədə Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

“Ermənistan müdafiə nazirliyinin yaydığı bu məlumatı qəti surətdə təkzib edirik”, - deyər məlumatda bildirilib.

...Sentyabrın 13-də saat 12:20 radələrində Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələri tərəfindən Ordumuzun Ağdam rayonu istiqamətindəki döyüş mövqeləri intensiv atəşə tutulub. Müdafiə Nazirliyindən bildirilib

ki, bölmələrimiz tərəfindən zəruri tədbirlər görüldü.

...Sentyabrın 13-ü saat 19:00 radələrində Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrinin kəşfiyyat-diversiya qrupu terror-təxribat əməliyyatları həyata keçirmək məqsədilə Ordumuzun Kəlbəcər rayonu Mərcimək yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən döyüş mövqelərinin ətrafında dərəcəli bölmələrin istifadə edərək bölmələrimizin yerləşdiyi əraziyə sızmağa cəhd edib.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidməti

tindən verilən məlumata görə, döyüş növbətçiliyi aparən hərbi qulluqçularımızın sayıqlığı nəticəsində təxribatın qarşısı alınıb. Kəşfiyyat-diversiya qrupu bir üzvi yarah

Ermənistanı Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanımağa və suverenliyinə hörmətlə yanaşmağa çağırıb.

olmaqla geri çəkilməyə məcbur edilib.

...“Biz BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini xatırlamaqlıq. Bu qətnamələr Azərbaycanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü təsdiq edir”.

Bu bəyanatla BMT Baş katibinin nümayəndəsi Stefan Dyujarik separatçı erməni rejiminin “prezident seçkiləri”nə münasibət bildirərək çıxış edib. BMT Baş katibinin nümayəndəsi

...Sentyabrın 13-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov İsviçərə Konfederasiyasına işğızar səfəri çərçivəsində BMT-nin insan hüquqları üzrə ali komissarı Folker Türk ilə görüşüb.

Görüşdə Ceyhun Bayramov BMT-nin ali komissarının regiondakı vəziyyət haqqında məlumatlandırıb. Nazir, bölgədə “humanitar vəziyyət” və “blokada” barədə iddiaların əsassız olduğunu, Ermənistanın Laçın sərhəd buraxılış məntəqəsinə qarşı təxribatlarının, Ağdam-Xankəndi yolundan yüklərin daşınmasına törədilən maneçiliklərin, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı davam edən iddiaların, ölkəmizdə ərazilərdən erməni silahı qüvvələrinin hələ də çıxarılmasının sülhə və təhlükəsizliyə təhdid olduğunu vurğulayıb.

Prosesdə irəliləyiş var...

Cənubi Qafqazda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunması, o cümlədən Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması bütövlükdə regionun gələcəyi üçün böyük əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycan regionda sülhün təmin olunması naminə irəli sürülən təşəbbüsləri həmişə nəzərdən keçirir. Ölkəmiz hər zaman sülhə

sadiqlıq göstərib, problemlərin danışıqlar yolu ilə həllinə tərəfdar kimi çıxış edib. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanla Ermənistan arasındakı sülh prosesi də məhz ölkəmizin

təşəbbüsü ilə başlayıb.

Ermənistan öz konstitusiyasına nə qədər tez dəyişiklik edərsə, sülh sazişi bir o qədər tez imzalanar

Sülh sazişi layihəsinin təxminən 80 faizi razılaşdırılıb

Hazırda tərəflər arasında sülhün əldə edilməsi üçün mübit şərait yaranıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də sentyabrın 6-da “Dünya, Avropa və İtaliya haqqında bilgiler” mövzusunda həsr olunmuş Beynəlxalq Çernobio Forumunda “Yeni geosiyasi şəraitdə Azərbaycanın rolu” adlı sessiyada çıxış edərkən bildirib ki, biz Cənubi Qafqazda sülhə nail ola bilirik. “Bu, mümkündür - Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh danışıqları çərçivəsində baş verən hadisələr, sülh müqaviləsinin bəndlərinin təqribən 80 faizinin razılaşdırılması, sərhədin delimitasiyası prosesinin başlanması və hətta kiçik addım hesab olun bilən 13 kilometrlik hissəsinin demarkasiyasının, - halbuki sərhədin uzunluğu 1000 kilometrdir, - özü belə düzgün istiqamətdə atılan addımdır”, - deyər dövlətimizin başçısı vurğulayıb.

Bugünlərdə Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə mediaya müsahibəsində sülh sazişi mətninin təxminən 80 faiz razılaşdırılmasından bəhs edərkən deyib ki, sülh sazişi bütöv səndəddir: “Ona görə də bütün bəndlərin razılaşdırılmasına ehtiyac var. Amma ümumilikdə irəliləyiş var”. A.Hacızadə qeyd edib ki, sülh sazişinə mane olan əsas məsələlərdən biri Ermənistanın Azərbaycanla qarşı ərazi iddialarıdır: “Həmçinin, bildirim ki, Azərbaycan Konstitusiyasında heç bir ölkəyə, o cümlədən Ermənistanla qarşı ərazi iddiası yoxdur”.

Prosesin uzadılması sülhə töhfə vermir

Nazirlik rəsmisi onu da bildirib ki, rəsmi Bakı regionda kommunikasiyaların açılmasında maraqlıdır. Onun sözlərinə görə, Ermənistan konstitusiyasına nə qədər tez dəyişiklik edərsə, sülh sazişi də bir o qədər tez imzalanar: “Konstitusiya dəyişikliyi ilə bağlı prosesin uzadılması sülhə töhfə vermir. Əksinə, prosesi ləngidir. Biz ümid edirik ki, Ermənistan sülhdə maraqlı olacaq”.

Məsələ ilə bağlı qəzetimizə açıqlama verən politoloq Ramiz Aliyev bildirib ki,

şəkilə tanınması əks olunub. İkincisi, dövlətlərin bir-birlərinə qarşı ərazi iddialarının olmamasının qarşılıqlı təsdiqi və gələcəkdə belə bir iddianın qaldırılmayacağına dair hüquqi öhdəliyin götürülməsidir. Üçüncüsü, dövlətlərarası münasibətlərdə bir-birlərinin təhlükəsizliyinə hədə törətməkdən, siyasi müstəqillik və ərazi bütövlüyünə qarşı hədə və gücdən istifadə etməkdən, habelə BMT Nizamnaməsinin məqsədlərinə uyğun olmayan digər hallardan çəkinmə, dördüncüsü, dövlət sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası, diplomatik münasibətlərin qurulmasıdır. Beşinci bənd isə nəqliyyat və kommunikasiyaların açılışı, digər müvafiq kommunikasiyaların qurulması və qarşılıqlı maraq doğuran digər sahələrdə əməkdaşlığın qurulmasından ibarətdir. İki

Politoloq qeyd edib ki, erməni tərəfi də sülhdən danışır, amma reallıq başqadır.

Onun sözlərinə görə, İrəvanın təklif etdiyi 13+3 variantı rəsmi Bakı tərəfindən haqlı olaraq qəbul olunmur: “Erməni tərəfinin sülh sazişində razılaşdırılmayan bir neçə maddənin layihədən çıxarılması təklifi düz

Politoloq: Sülhün dayanıqlı olması üçün sazişdə bütün məsələlər əksini tapmalıdır

tusiya dəyişiklikləri məsələsində Ermənistanın qeyri-konstruktivliyi də sülhə böyük əngəldir. Üstəlik, Nikol Paşinyanın Azərbaycanın Müstəqillik haqqında Konstitusiyaya Aktında guya Ermənistanla qarşı ərazi iddialarının olmasını söyləməsi də prosesə zərər vurur. Aktda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinə istinad edilməsi ərazi iddiası anlamına gəlməməlidir. Bu, bizim yaşadığımız tarixdir və tarixi inkar etmək mümkün deyil. “Amma faktıdır ki, Ermənistanın Müstəqillik Bəyannaməsinin preambulasında “Ermənistan SSR Ali Sovetinin və Dağlıq Qarabağ Milli Şurasının 1 dekabr 1989-cu il tarixli “Ermənistan SSR-ə yənidən birləşmək haqqında” birgə qərarı qərar verur. Aktda Azərbaycan torpağına iddia ortaya qoyur. Yəni, fakt açıq-aşkar ortadadır və əlavə şərhə ehtiyac yoxdur. Erməni tərəfinin bu faktı inkar etmək cəhdləri əbəddir. Ermənistan anlamalıdır ki, regionda sabitliyi və sülhü təmin etməyin yeganə yolu qonşu ölkələrin suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün tanınmasıdır. Rəsmi İrəvan həqiqətən sülhün tərəfdarıdır, əməli fəaliyyəti ilə bunu nümayiş etdirməlidir”, - deyər politoloq vurğulayıb.

Nardar BAYRAMLI

gün deyil. Çünki prinsipial məsələlərin sonraya saxlanması doğru deyil və belə olarsa gələcəkdə müəyyən problemlər yaranar bilər. Regionda sülh dayanıqlı olmalıdır və bu baxımdan, sülh sazişi önəmlidir”.

R.Aliyevin fikrincə, konsti-

Dünyanın aparıcı siyasi-analitik mərkəzləri XXI əsrin ikinci onilliyini ölkələr üçün “global iqtisadi-siyasi-hərbi imtahan” dövrü kimi xarakterizə edirlər. Ümumi nəticə isə perspektivdə formalaşan yeni reallıqlara köklənib - açıq əməkdaşlıqdan yayınma, region üçün iqtisadi dividend əvəzinə siyasi təhdid yaratma, destruktiv maraqları müdafiə etmə bu “imtahanın” kösilmə kimi qəbul olunur.

Bu mənada, Azərbaycan yeni dövrün ən mühüm siyasi-iqtisadi aktoru kimi regional əməkdaşlığın inkişafına öz töhfələrini verir, qarşıdakı zaman üçün əhəmiyyətli ticari layihələr və platformalar müəyyənləşdirir, yeni strateji yol xəritələri təqdim edir. Əksər region ölkələri Azərbaycanın bu söylərini dəyərləndirir - bunun

Sülhdən “yayınmaqla”... İrəvan Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik arxitekturasını zəiflədir

nəticəsidir ki, ölkəmiz Ermənistan istisna olmaqla öz qonşuları ilə normal işgüzar münasibətlər qurur, gələcək çoxşaxəli əməkdaşlıq üçün zəmin formalaşdırır.

Təəssüf ki, Ermənistan yaranan bu mübit şəraitdən istifadə etmək, bölgədə sülhü və əmin-amanlığı təmin etmək, davamlı sabitliyin yaranmasına çalışmaq əvəzinə mümkün qeyri-stabil addımları ilə yadda qalır, regional əməkdaşlıqların ən azından gecikdirilməsinə çalışır, hətta belə demək mümkündürsə, təhdid və təhlükələrin miqyasının daha da genişlənməsi üçün “var gücü ilə çalışır”. Fərqli maraqların aləti statusunda çıxış edərək regionda destabililliyin yaranmasına “çalışan” İrəvan yad maraqların, bölgəyə təzyiq etmək üçün iürsət güdən kənar qüvvələrin planlarında iştirak edir.

Ermənistan sərhədlərindəki vəziyyət bölgəyə təhdid vəd edir

Məsələn, artıq bir müddətdir ki, Ermənistanın sərhədləri daxilində fərqli ölkələrin rəsmi və ya qeyri-rəsmi silahlı birliklərinin daxil olması xəbərləri yayılmaqdadır. Eyni zamanda, bir sıra ölkələrin məqsəddli şəkildə bölgəyə göndərməyə çalışdığı və adı terrorla hallanan şəxslər rahat şəkildə Ermənistanın daxilində yaşayır, fəaliyyət göstərir. Nəzərə alsaq ki, bu kimi hallar bütövlükdə region üçün təhdid yaradır, İrəvanın bir müddətdir ki, Qərbin təsiri altında yeni “sərhəd qoruma” prinsiplərində ısrar etməsinə başa düşmək olar - Ermənistan aralarında hüquqi müqavilə olmasına baxmayaraq Rusiya hərbiçilərinin onun sərhədlərindən çəkilməsinə məhz Qərbin “tələbi” ilə ısrar edir. Yeri gəlmişkən, Rusiya Federasiyası Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova Moskvada keçirilən Brixinqdə bildirib ki, Rusiya sərhədlərinin Ermənistanla fəaliyyətini nizamlayan əsas sənəd - Rusiya Federasiyasında sərhəd qoşunlarının statusu haqqında ikitərəfli saziş müddətsizdir. O, Rusiya sərhədlərinin artıq 30 ildən çoxdur Ermənistan Respublikasının sərhədini qoruduğunu və mövcudluğuna olan tələbatı dəfələrlə təsdiqlədiyini vurğulayaraq, sərhədlərin Ermənistan ərazisini tərk etmələrinin bu ölkənin təhlükəsizliyinə mənfi təsir göstərəcəyini diqqətə çatdırıb.

Xatırladaq ki, 1992-ci il sentyabrın 30-da İrəvanda “Rusiya Federasiyasının Ermənistan Respublikası ərazisində yerləşən Sərhəd Qoşunlarının statusu və onların fəaliyyət göstərməsi şərtləri haqqında” dövlətlərarası saziş imzalanıb. Sənəddə əsasən, Ermənistanın Türkiyə (uzunluğu - 345 km) və İranla (45 km) sərhədi Rusiya sərhədləri tərəfindən qorunur.

İmzasına hörmət etməyənlər...

Birmənalıdır ki, hər bir inkişafın arxasında sabitlik və sülh dayanır. Azərbaycan daim ədalətli və davamlı sülhün tərəfdarı kimi çıxış edib. Hətta 30 il davamı etmiş işğal dövründə ortaya qoyulan mövqe, II Qarabağ müharibəsinin bitməsi ilə bağlı imzalanan üçtərəfli Bəyanat və 2021-ci ilin yanvarında Moskvada imzalanan analoji sənəd Azərbaycanın humanist davranışından xəbər verir. Müharibə meydanında qəti qələbə qazanan rəsmi Bakı prosesin sülhlə nizamlanmasını arzulayıb - Ermənistan isə sülhü ləngitməklə öz “mövqeyini” ortaya qoyur. 2020-ci ilin 10 noyabrında üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirmir, 2021-ci il 11 yanvar bəyanatına əsasən yaradılan üç-

tərəfli işçi qrupunun fəaliyyəti ni bu və ya digər bəhanələrlə ləngidir. Eyni zamanda, Ermənistanın siyasi rəhbərliyi imzalanan sənədlərdəki müddəaları təhrif etməklə yenə də əsl simalarını ortaya qoyurlar - bu ümumilikdə prosesin bloklanmasına yönəlik bir fəaliyyətdir.

Rusiya üçtərəfli qrupun işinin bərpa edilməsi ilə bağlı çağırış edib. Bu ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova deyib ki, bölgədə nəqliyyat kommunikasiyalarının bloklanması məsələsi üçtərəfli işçi qrupu çərçivəsində çoxdan həll oluna bilərdi: “Rusiya bütün regionun gələcək sosial-iqtisadi inkişafı üçün Ermənistan və Azərbaycan ilə üçtərəfli qrupun işini mümkün qədər tez bərpa etməyə çağırır”. O əlavə edib ki, üçtərəfli işçi qrupu çərçivəsində tamhüquqlu qarşılıqlı fəaliyyətin tezliklə bərpası təkcə Cənubi Qafqazda bununla bağlı kommunikasiya sisteminin bərpasına birbaşa töhfə verməyəcək, həmçinin regionun gələcək sosial-iqtisadi inkişafına da təmin edəcək.

Bəli, Ermənistan imzaladığı sənədlərə, götürdüyü öhdəliklərə məsuliyyətlə yanaşmalı, re-

lar ölkəmizin yürütdüyü siyasətin effektivliyini, dinamikliyini etiraf edir. Məsələn, yeni iqtisadi münasibətlər sisteminin aparıcı lokomotivinə çevrilməkdə olan BRICS-lə əlaqələri genişləndirməyi hədəfləməmiş qurum üzvlü olan ölkələr tərəfindən məmnuniyyətlə qarşılanır. Rusiya XİN rəsmisi Mariya Zaxarova bununla bağlı təmsil etdiyi ölkəsinin mövqeyini izah edərkən bildirib ki, Moskvaya Azərbaycanın BRICS ilə daha sıx qarşılıqlı əlaqələr qurmaq istəyində hörmətlə yanaşır və bu məsələdə Azərbaycana hər cür kömək göstərməyə hazırdır. Onun sözlərinə görə, hazırda 30-dan çox dövlət BRICS ilə sistemli əlaqələrin inkişaf etdirilməsində maraqlıdır. “Biz hər bir ölkənin suveren istəyinə hörmətlə yanaşırıq və indiki halda Azərbaycanın BRICS ilə daha sıx qarşılıqlı əlaqələr qurmaq istəyinə hörmətlə yanaşıraq, Moskvaya müttəfiqi kimi bu məsələdə Bakıya hər cür kömək göstərməyə hazırıq”, - Rusiya XİN sözcüsü qeyd edib.

Azərbaycanla əməkdaşlığa böyük dəyər verilir...

Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl Azərbaycan BRICS-ə daxil olmaq arzusunı ifadə edib. Belə ki, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astanada keçirilən Zirvə toplantısı çərçivəsində iyulun 3-də qəbul olunan “Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə”də deyilib ki, Azərbaycan tərəfi BRICS-ə daxil olmaq arzusunı ifadə edir. Birgə Bəyannamədə bildirilib ki, Çin tərəfi BRICS əməkdaşlığında Azərbaycanın iştirakını alqışlayır. Daha sonra Azərbaycan rəsmi olaraq BRICS-ə üzvlük üçün müraciət ünvanlayıb.

P.İSMAYILOV

Azərbaycan isə mütəmadi inkişafı, əməkdaşlığı genişləndirməyi və şəxələndirməyi hədəfləyib. Yeni iqtisadi situasiyanın ən perspektivli qrupları və dövlətləri rəsmi Bakı ilə işgüzar münasibətlərini daha da irəlilətmək üçün səy göstərir. Son dövrlərdə ölkəmizin bir sıra dövlətlərlə strateji əməkdaşlıq sənədləri imzalaması, eyni zamanda, Azərbaycan Prezidentinin fərqli aparıcı beynəlxalq qurumların toplantılarına fəxri qonaq statusu ilə dəvət olunması bunu bir daha sübut edir. Bölgənin əsas iqtisadi gücü olan Azərbaycanı öz sıralarında görmək istəyən beynəlxalq təsisat-

Azərbaycan tarixən müxtəlif millətlərin dinc yanaşı yaşadığı, milli və dini tolerantlığın bərqərar olduğu ölkə olub. Burada hər bir xalqın və millətin nümayəndəsinə bərabər münasibət göstərilib. Azərbaycan xalqının adət-ənənələrini, milli-mənəvi dəyərlərini birləşdirən baxışlar sistemi kimi azərbaycançılıq ideyası ictimai-siyasi proseslərə, konstitusiyaya sistemənə, xüsusilə dövlət quruluşuna öz müsbət təsirini göstərmiş, bu gün də göstərir. Azərbaycançılıq ideyası Azərbaycanın müstəqilliyini qorumaq, onun demokratik inkişafını təmin etməklə bərabər, sovinizmə qarşı təşəkkül tapmış ideologiyadır. Bu ideyanın kökündə millətçilik yox, vətəndaşlıq dəyəri dayanır. Azərbaycançılığın məqsədi çoxmillətli xalqımızın birləşməsi və demokratik yolla inkişaf etməsinə

zəmin yaradan dəyərlər sistemini formalaşdırmaqdır.

Azərbaycançılıq ideologiyası müstəqillik dövrümüzün ilkin illərində cəmiyyətdaxili parçalanmalara və qarşıdurmalara son qoyan, bizi etnik və regional separatçılıqdan qurtaran universal ideologiyadır. Digər bütün fərqliliklərin fövqündə duran, milli kimliyini təyin edən vasitədir. Yeni vətəndaş həmrəyliyi və milli birliyimizin sosial-siyasi düsturudur.

Universal dəyərlər sistemi...

Mövzu barədə “Yeni Azərbaycan”-a açıqlama verən tarixçi-alim Faiq Ələkbərli bildirib ki, Heydər Əliyev hələ sovet dövründə Azərbaycana rəhbərlik edərkən azərbaycançılıq məfkurəsinin bütün həmvətənlərimiz arasında yayılmasına, bu ideyanın ge-

Milli ideologiyamız - Azərbaycançılıq

Təbliğat necə aparılmalıdır?

niş ictimai dəyər qazanmasına çalışıb. Onun sözlərinə görə, Azərbaycançılıq ideologiyası Ümummilli Liderin xalqımıza təqdim etdiyi universal dəyərlər sistemidir: “Azərbaycançılıq milli ideologiyaya çevirməklə cəmiyyətin həmrəyliyinə, xalqın vahid bir ideya ətrafında mənəvi birliyinə nail olunmasında Prezident İlham Əliyevin də xüsusi xidmətləri var. Məhz İlham Əliyev sayəsində milli-mənəvi və bəşəri dəyərlər artıq azərbaycançılıq ideologiyasının özəyni, onun əsas təməl prinsiplərini təşkil etməkdədir. Azərbaycançılıq ümumbəşəri dəyərlərdən yətinə bəhrələnməklə bərabər, öz milli məntəlliyini qoruyub saxlamaqdadır. Bu ideya həm Azərbaycanın sərhədləri daxilində, həm də ölkəmizin hüdudlarından kənarda yaşayan hər bir azərbaycanlı üçün əsas baza mənbəyidir. Bizi uzun yüzilliklər boyu vahid bir əqidə bəyraqı altında birləşdirən, ən çətin məqamlarda belə xalqımızın həmrəyliyinə təminatçısına çevrilən məhz azərbaycançılıq ideyası olub. Əgər xalqımız əsl azərbaycançılıq ideyası ilə silahlanmasaydı, öz istiqalına qovuşa bilməz, həyatın bütün sahələrində bugünkü qədər ali zirvələri fəth edə bilməzdi”.

Azərbaycançılıq dərslərlərdə hakim olmalıdır

Tarixçi qeyd edib ki, azərbaycançılığın dərin kökləri və təməlləri millətimizin tarixi keçmiş və bu günü ilə sıx bağlıdır: “Xalqımız milli kimliyini dərk etdiyi zamandan bə-

ri azərbaycançılıq müxtəlif enişli-yoxuşlu yollardan, tarixi dövrlərdən keçərək inkişaf edib, zənginləşib. Hansı etnik kökə mənsub olmasından asılı olmayaraq, bütün Azərbaycan vətəndaşlarını tək Vətən, tək dövlət, tək bəyraq, tək millət ətrafında bərabər şəkildə birləşdirən azərbaycançılıq ideologiyası ilə dövlətimizin və millətimizin bu günü və gələcəyi sıx bağlıdır. Azərbaycançılıq ilk növbədə ailədən, uşaq bağçasından, məktəbdən və cəmiyyətdən gəlməlidir. Rəhmətlik Mirzə Cəlil yazırdı ki, millətin gələcəyi anaların əlindədir. Azərbaycançılıq təkcə şüar olaraq deyil, məzun və məhəbbətə görə dərsliklərimizdə hakim olmalıdır. Fikrimcə, azərbaycançılıq bu və ya başqa səviyyədə təhsil müəssisələrində, KİV-də təbliğ edilir. Lakin onun təkmilləşdirilməsinə ciddi ehtiyac olduğu qənaətimdəyəm. Azərbaycançılığın daha geniş təbliğ edilməsinin hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün əhəmiyyəti böyükdür. Hesab edirəm ki, azərbaycançılıq təkcə Vətəni, dövləti sevmək deyil, hər bir şəxsin olduğu yerdə onun sabit və davamlı inkişafı, dəyişən dünya realitətlərinə uyğun olaraq tərəqqisi və təhlükəsizliyi üçün çalışması deməkdir. Vətəndaşlarımızı birləşdirən bu ideologiyamızın inkişafı yolunda əngəl olan, xüsusən, millətimizin birliyi və ölkəmizin bütövlüyünə qarşı yönəldilmiş bütün, ən xırda cəhdlərin qarşısı əməliyyatla alınmalıdır. Çünki Azərbaycançılıq ideyası milli kimliyimiz, milli birliyimizdir. Bu ideya tarix boyu xalqımızın əzab-əziyyəti, canı, qəh-

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Azərbaycançılıq ideyasının təbliği” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

rəmanlığı bahasına nail olduğu ən böyük mənəvi sərvətidir. Ona görə də milli ideyanın təbliği dünya azərbaycanlıların ümumi maraqları, ölkənin ərazi bütövlüyünün qorunmasına xidmət edərək gələcək nəsillərə də Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini, sevməyi və yaşatmağı, azərbaycanlı olduğuna görə daim qürur hissi keçirməyi əsdləyir”.

Yegənə BAYRAMOVA

İqtisadi artım sürətlənir...

Qeyri-neft sektorunda ÜDM-in 7 faiz artımı dayanıqlı inkişafı təmin etməkdədir

Sənayenin ÜDM-də payı 50 faizi ötüb...

Ölkədə yaradılan əlavə dəyərin strukturunda sənaye sektoru yenə də aparıcı yer tutmaqdadır. Belə ki, sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən 2024-cü ilin ötən 8 ayı ərzində 42,4 milyard manatlıq sənaye məhsulu istehsal edilib. Beləliklə, ÜDM-in strukturunda sənaye məhsullarının payı 50 faizdən də çox olub. Neft-qaz sənayesində məhsul istehsalı eyni səviyyədə qalsa da, qeyri-neft sənayesində 7,8 faiz artım qeydə alınıb. Bu sənayeləşmə-

nin əsas strukturlarının qeyri-neft sütunları üzərində inkişaf etdiyini təsdiqləyir. Xüsusilə də ölkəmizin sənaye potensialının və iqtisadi gəlirlərin artmasında sənaye parklarının rolu getdikcə artır. Yeri gəlmişkən, bir müddət əvvəl isə Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin əsasında Hacıqabul Sənaye Parkı yaradılıb ki, bu müəs-səsi də Azərbaycanın yeni sənayeləşmə siyasətinə əhəmiyyətli töhfə verəcək.

Ötən 8 ayın makroiqtisadi göstəriciləri təsdiqləyir ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün neft-qaz gəlirləri əhəmiyyətli mənbə olsa da, son dövrlərdə xüsusi artım nümayiş etdirən qeyri-neft sektorundakı mənbələr, o cümlədən qeyri-neft sənayesinin dayanıqlı inkişafı iqtisadi artımın neftə deyil, qeyri-neft sahələrinə əsaslandığını göstərir. ÜDM-in nominal artımı neft-qaz sahələrindəki əlavə dəyəri bir neçə dəfə üstələyir ki, bu da Azərbaycanı əlavə dəyərinə baza sütununu enerji sektoruna deyil, iqtisadi inkişafın əsas ağırlıq yükü və dayanıqlı sütunları olan qeyri-neft sektoruna söykəndiyini təsdiqləyir.

Qeyri-neft tsektorunun artmasında əsas amillər biznes sektorunun fəallığının yüksəlməsi, tikinti-inaaat, xidmət, turizm sahələrində yeni əlavə dəyərin formalaşması, neftdən kənar sahələrdə yığım mənbələrinin genişlənməsi, şəffaflaşma ilə bağlı görülən tədbirlər, bölgələrdə yeni müəssisələrin yaradılmasıdır.

Qeyri-neft sektorundakı dayanıqlı artım həm də ölkədə iqtisadiyyatın müxtəlif sektorları, əlverişli və özəl bölmənin bütün sahələrində işgüzar fəallığının və əhalinin gəlir əldə etmə imkanlarının da yaxşılaşmasına səbəb olmaqdadır. Bu dinamika 2024-cü ilin ötən 8 ayı ərzində də müşahidə edilib. Qeyd edilən dövrdə həm əhalinin iş fəallığı artıb və iqtisadiyyatda maddi qalasan işçilərin sayı 1 milyard 759 min nəfər olub, onlardan 881,7 min nəfəri iqtisadiyyatın dövlət sektorunda, 877,3 min nəfəri isə qeyri-dövlət sektorunda fəaliyyət göstərənlərdir. Bu, tən ilin müvafiq dövrünə nisbətən ən azı 5 faiz fərdi sahibkarlığın

Qeyri-neft tsektorunun artmasında əsas amillər biznes sektorunun fəallığının yüksəlməsi, tikinti-inaaat, xidmət, turizm sahələrində yeni əlavə dəyərin formalaşması, neftdən kənar sahələrdə yığım mənbələrinin genişlənməsi, şəffaflaşma ilə bağlı görülən tədbirlər, bölgələrdə yeni müəssisələrin yaradılmasıdır.

Onu da qeyd edək ki, hazırda Azərbaycanda ÜDM-in 4,3 faizlik artım tempi dünya üzrə ümumi iqtisadi artım göstəricisindən (3,2-3,5 faiz) yüksəkdir. Bu faktor da ölkəmizdə iqtisadi inkişafı təmin edən mənbələrin dayanıqlılığı və növbəti dövrlər üçün əlavə potensialların səfərbər olunmasına imkan verdiyini sübut edir. Bir müddət əvvəl “Fitch Ratings” beynəlxalq rey-

Qeyri-neft sektoru aparıcı inkişaf sütununa çevrilir

tinq agentliyi də global iqtisadiyyat barədə ilkin proqnozlarını irəli sürərkən 2024-cü ildə global iqtisadi artımın zəifləməsinə diqqət çəkib. Xüsusilə də Avrozonada risklərin daha çox gözənlənildiyinə diqqət çəkən agentlik Azərbaycanın iqtisadi inkişafının qorunub saxlanılacağına dair nikbin proqnozlar verib. Qurumun yaxın dövr üzrə rəyində əsasən, Azərbaycanın dayanıqlı maliyyə vəziyyəti gözənlənməz makroiqtisadi riskləri yüngülləndirən faktor kimi qeyd edilib.

2027-ci ildə qeyri-neft üzrə ÜDM 78,7 faizə çatacaq...

Digər maliyyə institutlarının, o cümlədən aparıcı tədqiqat mərkəzi olan Dünya Bankının proqnozları Azərbaycan hökumətinin inkişaf sənədləri ilə təxmini olaraq üst-üstə düşür. Ölkəmizin iqtisadi blokunun yaxın və ortamüddətli dövr üzrə proqnozlarına əsasən, qeyri-neft ÜDM-nin həcmi 2024-cü ilin sonuna 84,2 milyard manat, 2027-ci ildə isə 106,8 milyard manata qədər artacaq və real artım tempi 4,5 faiz intervalında olacaq. ÜDM-də qeyri-neft sektorunun payı 2024-cü ildə 71,1 faiz, neft-qazın payı isə 28,9 faiz təşkil edəcək.

2027-ci ildə neft-qaz sektorunun ümumi iqtisadi artımda payı daha da azalacaq və artımın əsas hərəkətverici dayağı qeyri-neft sektoru olacaqdır. Belə ki, 2027-ci ildə qeyri-

neft ÜDM-i 78,7 faiz, neft sektorunun payı isə cəmi 21,3 faiz təşkil edəcək. Orta-

müddətli dövrdə Azərbaycanın qeyri-neft gəlirlərinin yeni bir mənbəyi olan azad edilmiş ərazilərdəki iqtisadi potensialın da əlavə dəyərdəki payını nəzərə alsaq, yaxın 4-5 ildə Azərbaycanın, ümumilikdə, artım proqnozu 5 faizi ötməsi olacaq. Bu bölgədə əsas qoyulmuş və fəaliyyətə başlamış aqroparklar və sənaye texnoparkları, eləcə də zəngin iqtisadi potensialı olan Zəngilan, Kəlbəcər, Qubadlı, Cəbrayıl, Xocalı, Laçın, Tərtər, və Füzuli rayonlarındakı aqrar və turizm müəssisələrinin iqtisadi gəlirliliyi tez bir zamanda özünü göstərəcək. Bu isə iqtisadiyyata reinteqrasiyanın təmin edilməsi fonunda ÜDM-in nominal dəyərini də artıracaq.

diyyatın müxtəlif sektorları, əlverişli və özəl bölmənin bütün sahələrində işgüzar fəallığının və əhalinin gəlir əldə etmə imkanlarının da yaxşılaşmasına səbəb olmaqdadır. Bu dinamika 2024-cü ilin ötən 8 ayı ərzində də müşahidə edilib. Qeyd edilən dövrdə həm əhalinin iş fəallığı artıb və iqtisadiyyatda maddi qalasan işçilərin sayı 1 milyard 759 min nəfər olub, onlardan 881,7 min nəfəri iqtisadiyyatın dövlət sektorunda, 877,3 min nəfəri isə qeyri-dövlət sektorunda fəaliyyət göstərənlərdir. Bu, tən ilin müvafiq dövrünə nisbətən ən azı 5 faiz fərdi sahibkarlığın

İqtisadi artım əhalinin gəlirlərini də yüksəldir...

və biznesin işgüzarlığının artması deməkdir. Sözsüz ki, bu dinamika işçilərin əməkhaqlarının da artmasına səbəb olub. Belə ki, 2024-cü ilin yanvar-iyul aylarında ölkə iqtisadiyyatında maddi qalasan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 8,3 faiz artaraq 1002,4 manat təşkil edib. İqtisadiyyatın mədəniyyət sənayesi, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, informasiya və rabitə, eləcə də nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sahələrində orta aylıq nominal əməkhaqqı daha yüksək olub.

Ən mühüm məqamlardan biri əhalinin gəlirlərinin artım tempinin inflyasiya göstəricisinə üstələməsidir. Belə ki, 2024-cü ilin avqust ayında istehlak qiymətləri indeksi 2023-cü ilin avqust ayına nisbətən 3,5 faiz, o cümlədən qida məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə 3 faiz, qeyri-qida məhsulları üzrə 1,8 faiz, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə 5,6 faiz təşkil edib. Inflyasiya avqust ayında iyul ayına nisbətən isə cəmi 0,4 faiz artıb. 2024-cü ilin yanvar-avqust aylarında isə əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 1,3 faiz qiymət artımı baş verib.

Beləliklə, əhalinin orta aylıq əməkhaqqı 8,3 faiz artımla inflyasiyanı 4-5 dəfə üstələyib. Bu, insanların sosial rifahının yaxşılaşması baxımından mühüm amil hesab edilə bilər. İlin sonunda inflyasiyanın 3-4 faiz civarında, əhalinin orta aylıq əməkhaqqı və real gəlirlərinin isə 10-11 faiz artması proqnozlaşdırılır ki, bu da insanların sosial imkanlarının yaxşılaşmasına səbəb olacaq.

E.CƏFƏRLİ

İstehsala və inkişafa...

İnvestisiyaların həcmi artmaqda davam edir

Xarici investorlardan 1,5 milyard dollar sərmayə...

Hazırda ölkə iqtisadiyyatında investisiya axıcılığı yüksələn xətlə davam edir və aylıq sərmayələrin həcmi 1,3 milyard manatdan çoxdur. Bu dinamika ilin sonunda sərmayə qoyuluşlarının həcmi 16 milyard manatı ödəməyi deməyə əsas verir. Nəzərə alsaq ki, sərmayə portfelində xərclərin böyük bir hissəsi, təxminən 70 faizi tikinti-qurardırma işlərinə sərf olunur və 2024-cü ilin dövlət büdcəsində aparılan dürtülmələrə sonradan işğaldan azad edilmiş ərazilərə yönəlmə vəsaitlərin həcmi 2,2 milyard manat artacaq və həmin resurslar əsas etibarilə tikinti-bərpa işlərinə yönələcək, onda ilin sonunda sərmayələrin daha da böyüyəcəyi istisna deyil.

2024-cü ilin ötən 8 ayı ərzində iqtisadiyyata 2,4 milyard manat və ya 1,5 milyard dollar xarici sərmayə yatırılıb.

Ölkəmizdə təmin edilmiş dayanıqlı makroiqtisadi və maliyyə sabitliyi və xarici investisiya fəallığına dərin zəmin yaradır. Sağlam və şəffaf biznes mühitinin yaradılması ölkəyə birbaşa xarici investisiyaların axını stimullaşdırır. Xarici biznes fəaliyyəti üçün daha əlverişli sərmayə iqliminin təmin edilməsi, investisiyaların təşviqi və qorunması, gəlirlərə və əmlak vergilərinə münasibətdə ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılmasına dair saziş imzalayan xarici ölkələrin sayının artması investisiyaların ölkə iqtisadiyyatına da stimullaşdırır, xarici investorların sayını artırır. Hazırda Azərbaycan iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən xarici investisiyaları şirkətlərin 247 mindən artıqdır. Təkcə 2024-cü ilin 7 ayı ərzində Azərbaycanda qeydiyyat alınmış kommersiya hüquqi şəxslərin təxminən 700-ü xarici investisiyaları şirkətlər olub.

Sərmayələrin yeni istiqaməti - “yaşıl enerji” ...

başlayıb. Son 2 ildə “Masdar”, “ACWA Power”, “BP”, “Fortescue Future Industries”, “China Gezhouba Group”, “Total Energies”, “Nobel Energy”, “Czech Engineering”, “Baltic” və digər şirkətlərlə imzalanmış müqavilələrə əsasən, “yaşıl enerji” ilə yeni sərmayə layihələrinin əsası qoyulub. Təkcə 2024-cü il may ayının 4-də dünyanın ən nəhəng enerji şirkətlərindən biri olan Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) “Masdar” şirkəti ilə 3 “yaşıl sazişin” (iki günəş, bir külək elektrik stansiyasının inşası) sərmayə dəyəri 1 milyard dollar təşkil edir ki, bu da ölkəmizdə bərpa olunan enerji sektorunda böyük sərmayə bəhrəsinin nümunəsi hesab edilə bilər. Bu investisiya layihələri külək, günəş və “yaşıl hidrogen” layihələrinə yeni sərmayələrin cəlbinin artmasına səbəb olmaqla ilin sonuna qədər qeyri-neft sahələrinə digər sərmayələri də təşviq edəcək.

Azərbaycana yatırılan xarici sərmayələrin strukturunda “yaşıl investisiya” isə daha ön plana çıxmağa başlayıb.

Onu da qeyd edək ki, hökumət investisiya siyasətində dəyişikliklər edərək dövlət investisiyalarının tədricən azaldılması, özəl sərmayələrin, xüsusilə də xarici özəl sərmayələrin artırılması strategiyasını həyata keçirməyi planlaşdırır. Dövlət investisiyaları əsas etibarilə azad ərazilərdən yenidən qurulması və zəruri sosial-iqtisadi infrastrukturun yaradılması üçün əsas mənbə rolunu oynayacaq. Strateji hədəfə uyğun olaraq, qeyri-neft sektoru üzrə yönəldilmiş investisiyaların həcmi neft sektoru üzrə yönəldilmiş investisiyaların həcmi ilə üstələyəcək. Hazırda özəl bölmənin iqtisadiyyatda payı 90 faiz təşkil edir. Ona görə də, dövlətin investisiya qoyuluşlarında payı azaltmağa, özəl bölmənin payı isə artmağa doğru gedir. İnvestisiya qoyuluşlarında yerli və xarici sərmayələrin payının birgə 65-70 faizə çatdırılması strateji məqsədlərdəndir.

Dövlət investisiyalarından özəl investisiyalara doğru...

Onu da qeyd edək ki, hökumət investisiya siyasətində dəyişikliklər edərək dövlət investisiyalarının tədricən azaldılması, özəl sərmayələrin, xüsusilə də xarici özəl sərmayələrin artırılması strategiyasını həyata keçirməyi planlaşdırır. Dövlət investisiyaları əsas etibarilə azad ərazilərdən yenidən qurulması və zəruri sosial-iqtisadi infrastrukturun yaradılması üçün əsas mənbə rolunu oynayacaq. Strateji hədəfə uyğun olaraq, qeyri-neft sektoru üzrə yönəldilmiş investisiyaların həcmi neft sektoru üzrə yönəldilmiş investisiyaların həcmi ilə üstələyəcək. Hazırda özəl bölmənin iqtisadiyyatda payı 90 faiz təşkil edir. Ona görə də, dövlətin investisiya qoyuluşlarında payı azaltmağa, özəl bölmənin payı isə artmağa doğru gedir. İnvestisiya qoyuluşlarında yerli və xarici sərmayələrin payının birgə 65-70 faizə çatdırılması strateji məqsədlərdəndir.

Bu məqsədlə yerli və xarici biznesin sərmayə qoyuluşlarında fəallığının artırılması üçün stimullaşdırıcı iqtisadi alətlərdən istifadə olunacaq. Xüsusilə də, xarici şirkətlərin Azərbaycanda fəaliyyətini stimullaşdırmaq və iqtisadiyyata xarici investisiyaların cəlb olunması məqsədilə qanunvericiliyin və inzibati qüvvənin təkmilləşdirilməsi davam etdiriləcək. İnvestisiyanın təşviqi ölkədə həyata keçirilən iqtisadi siyasətin əsas istiqamətlərindən biridir və xarici investisiyaların cəlb edilməsinin stimullaşdırılması hazırkı iqtisadi tədbirlərdə əsas yer tutur. Xarici investisiyaların cəlb edilməsi məqsədilə investorlara dəstək məqsədilə iş icazələrinin alınması və sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatı, potensial biznes təvəfədləri ilə əlaqələrin qurulması, məqsədyönlü subsidiyalar yolu ilə layihələrin maliyyələşdirilməsi və digər tədbirlər prioritet hesab olunur. Əcnəbi iş adamları ilə işgüzar əlaqələrinin genişləndirilməsi, xarici biznesin fəaliyyətinin daha da stimullaşdırılmasına yeni qüvvəyə minmiş Rəqabət Məcəlləsi də mühüm rol oynayacaq.

ELBRUS

Çörək ajiotajı kima və nəyə lazımdır?

Dünyada nə taxıl qıtlığı mövcuddur, nə də ki, buğdanın ixrac qiymətlərinin artması gözlənilir

Son günlər bəzi media orqanlarında, ələlxüsus da sosial mediada Azərbaycanda çörəyin bahalaşacağına dair fikirlər səslənməkdədir. Buna səbəb kimi ölkəmizdə bir neçə ay əvvəl yanacağın qiymətinin artması, eləcə də Qazaxıstan və Rusiyadan idxal etdiyimiz buğdanın guya bahalaşması göstərilir. İddia olunur ki, Azərbaycan daxilində daşımalar, əkin-biçin, kənd təsərrüfatında, aqrar sahələrdə dizel yanacağından istifadə olunur. Azərbaycanda da iki aydır ki, dizel yanacağının qiyməti 25 faiz artıb. Habelə Azərbaycanın əsas buğda aldığı ölkələrdə - Qazaxıstan və Rusiyada daşqınların olması, məhsuldarlığa ciddi təsir göstərib. Bu o deməkdir ki, dünya bazarında da taxılın qiymətinin artması gözlənilir.

İddialar nə dərəcədə əsaslıdır, çörəyin qiyməti bahalaşacaq mı?

Əvvəla, Azərbaycanda dizelin 2 ay əvvəl bahalaşması taxılın ümumilikdə maya dəyərində cəmi 7-8 faiz təsir edir ki, bu da 1 ton çörəyin qiymətində cüzi artım dəyəri yaradır. Ancaq bu qiymətin 0,5 kq- 1 kq çörəyin qiymətinə dəyər olaraq təsiri 1 qəpikdən də azdır. Həmin 1-2 qəpik xərç sadəcə çörəkbişirmə müəssisələrinin ümumi xərclərinə təsir edə bilər ki, bu da 1 tonda ən yüksək halda 7-8 manat ola bilər. Ona görə

məz. Çörəyin qiymətində artım bir ton buğdanın idxal qiymətində təxminən 100 dollara yaxın artım baş verdiyi halda qarşısınınmız faktor kimi meydana çıxır. Hazırda isə belə bir ciddi təhdid də yoxdur.

Azərbaycanın taxıl və buğda idxal etdiyi əsas strateji partnyorları olan Rusiya və Qazaxıstanda buğda problemi yoxdur, cari mövsümdə məhsuldarlığı da normalara yaxın

2024-cü ildə dünyada ən yüksək həcmdə taxıl və buğda istehsal edilib...

Hazırda qlobal taxıl tədarükündə pozulmalar müşayiət edilmir, bu il dünyada taxıl yığımında kəskin azalmaların olacağı da gözlənilir. Doğrudur, son illərdə global istiləşmə, dünyanın müxtəlif regionlarında kəskin iqlim dəyişiklikləri, regional müharibələr və münaqişələr səbəbindən nəqliyyat-logistika zəncirlərinin pozulması halları müşahidə edilməkdədir. Ancaq bütün bunlara rəğmən, 2024-cü il mövsümündə dünyada ərzaq, xüsusilə də bitkililik məhsullarının istehsalı və emalında, tədarükündə ciddi azalmalar baş verməyib. Hazırda bütün ölkələrdə taxıl əkinini sahələrində biçin tamamlanmaqdadır və hazırkı statistik göstəricilər də dünyada taxıl

Təsərrüfatı Təşkilatı (FAO) və Beynəlxalq Taxıl Şurasının məlumatına görə, cari ildə dünya üzrə taxıl istehsalı 2 milyard 855 milyon tona çatacaq ki, bu da 2023-cü illə müqayisədə 1 faiz çoxdur. Bu, son 5-6 ilin ən yüksək göstəricisidir. Bundan başqa, ərzaqlıq buğda istehsalı 0,3 faiz artaraq 789 milyon tona çatdırılıb. Proqnozlar Argentina və Braziliyada qarğıdalı məhsulu üçün daha yaxşı istehsal gözləntilərinə əsaslanır. İki ölkədə məhsuldarlıq proqnozları əvvəlki aylardakı dəyişənlər şəraitindən sonra daha əlverişli hava şəraitinə əsaslanaraq yüksəlib. Dünya buğda istehsalında əsas yer tutma Asiya regionunda da artımlar qeydə alınıb. Xüsusilə də, Pakistanda rekord buğda hasil olunub.

Taxıl tədarükçüləri qiymətlərin sabit qalacağını bəyan edir...

Rusiyada buğda istehsalı əlverişsiz hava şə-

raiti ilə əlqədar cüzi azalıb. Qazaxıstan və Ukraynada da cüzi azalmalar var. Ancaq digər əsas buğda ixracatçıların hasilatı artırması qlobal bazardakı tədarükləri artıqlaması ilə təmin edəcək. Nəticədə dünyada taxıl məhsullarının tədarükündə dayanıqlı bazar zənciri formalaşmış olacaq. Bu isə qlobal bazarlarda taxıl və buğdanın qiymətinin artması üçün təsiredici rol oynaya bilməz. Hazırda 1 ton buğdanın dünya bazarı ixrac qiyməti təxminən 190-200 dollar arasında dəyişir ki, bu da normal qiymət indeksi kimi səciyləndirilir.

Hazırda dünyanın ən iri taxıl istehsalçıları qiymətləri artıracağına dair bəyanatlar da verməyib. Amerika qitəsinin əsas ixracatçıları olan ABŞ və Kanada buğda tədarükünün tariflərinin sabit qalacağını bildirir. Avropanın iri ixracatçı ölkələrindən Avstraliya, Macarıstan, Fransa, Rumıniya və digərləri də cari mövsümdə ixrac kvotalarında və ticarət prosedurlarında yeni rejimlərin tətbiqi barədə heç bir anons verməyib. Kvotaların hazırkı dərəcələri isə qiymətlərin sabit saxlanmasına zəmin yaradır.

Azərbaycanın kifayət qədər buğda ehtiyatı var...

iyul 2022-ci il tarixli fərmanına görə, əsasən müasir suvarma sistemlərinin tətbiq edildiyi təsərrüfatlarda istehsal olunmuş, Dövlət Ehtiyatları Agentliyinə və onun dəstəklənən tədarükçülərinə təhvil verilmiş ərzaqlıq buğdanın hər tonuna görə istehsalçılara 100 manat məhsul subsidiyası ödənilir. Bütün bu tədbirlərin məqsədi ərzaq təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsində əsas məhsullardan biri olan buğdanın yerli istehsal imkanlarının artırılması və daxili bazarda qiymət sabitliyinin təmin edilməsidir.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycanda 2024-cü il üçün ərzaqlıq buğdanın dövlət tədarükü qiyməti bir ton üçün 400 manat müəyyənən ki, bu da 2023-cü illə müqayisədə 50 manat və yaxud 11,1 faiz azdır. Bu isə çörəkbişirmə müəssisələrinin yerli buğda tədarükünün daha münasib qiymətə tə-

min etməsinə yaxşı fürsət yaradır. Hazırda Dövlət Ehtiyatları Agentliyi tərəfindən 2024-cü ildə istehsal olunmuş yüksək keyfiyyətli yerli ərzaqlıq buğdanın tədarükü davamlı şəkildə təmin edilməkdədir ki, bu da payız-qış aylarında taxıl anbarlarında çörəkbişirmə sənayesi üçün böyük həcmdə ehtiyatların formalaşması deməkdir.

Taxıl və çörək strateji ərzaq məhsulu olduğundan bu mövzuda süni ajiotaj yaratmaq qətiyyəni yolverilməzdir. Ona görə də, həmin mövzuda fikir söyləyən hər kəs olduqca məsuliyyətli davranmalı, hərtərəfli araşdırma aparmadan, mövcud vəziyyəti dərinlən dəyişmədən ümumi fərziyyələrə əsaslanaraq ictimaiyyətdə çaşqınlıq yaratmaqla bir növ sabotajla məşğul olur.

T.CƏFƏROVA

Rusiya və Qazaxıstan Azərbaycana “taxıl dempferi” tətbiq etmir...

olub. Rusiya və Qazaxıstan Azərbaycanın ən yaxın iqtisadi tərəfdaşlarıdır və digər region ölkələri ilə müqayisədə Azərbaycanla satılan taxılın qiymətlərində hansısa “taxıl dempferi” adlanan ticarət mexanizmi tətbiq etmək niyyətində deyil. “Taxıl demferi” məhsulun əlavə gömrük tarifləri ilə bahalaşmasıdır ki, Rusiya bunu bir çox Avropa ölkələrinə 2021-ci ildən tətbiq edir. Rusiya hökuməti Federal Gömrük Xidmətinə kvota protokollarına uyğun tənzimləmələr aparmaq barədə tapşırıq verib ki, bu da taxılın ixracının məhdudlaşdırıl-

masını təşviq edən siyasətdir. Həmin mexanizmə əsasən, taxıl və qarğıdalı, masını təşviq edən siyasətdir. Həmin mexanizmə əsasən, taxıl və qarğıdalı, masını təşviq edən siyasətdir. Həmin mexanizmə əsasən, taxıl və qarğıdalı, masını təşviq edən siyasətdir.

Ümumilikdə, Rusiya və Qazaxıstanın, eləcə də digər əsas tədarükçü ölkələrin ixrac tarif kvotalarının artırılacağı, yaxud “taxıl dempferi” kimi mexanizmlərin tətbiqi barədə gözləntilər yoxdur.

Azərbaycanın buğda tədarükü ilə bağlı vəziyyət hazırda normal səviyyəddədir. İlk olaraq yerli taxıl və buğda istehsalı təminatı ötən illə nisbətə daha yaxşıdır. 2024-cü ildə payızlıq və yazlıq dənli bitkilərin istehsalında artım qeydə alınıb, cari mövsümdə 995,7 min hektar əkin sahəsindən 3 milyon tona yaxın taxıl yığılıb, məhsuldarlıq 30 sentnerə bərabər olub. Məhsulun təxminən 1,7 milyon tonu və yaxud 57,2 faizi buğdadır. Bu isə yerli ərzaqlıq buğdanın təxminən 55-60 faiz tələbatının yerli mənbələr hesabına tədarükünün təminatı deməkdir. Bundan başqa, xarici ölkələrdən idxal olunmuş taxıl hesabına kifayət qədər taxıl ehtiyatları mövcuddur.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin “Ərzaqlıq buğda ilə ödənişsizliyinə dair bir sıra tədbirlər haqqında” 19

2020-ci il Vətən müharibəsi 30 ildən artıq davam etmiş işğal prosesinə son qoydu. Azərbaycan özünün ərazi bütövlüyünü təmin etdi - 20236-cü ilin sentyabrında isə suverenliyimiz bərpa olundu, separatçı rejimin fəaliyyətinə son qoyuldu. Maraqlıdır ki, ötən 4 il ərzində baş verən bir sıra hadisələr məhz yaşadığımız sentyabr ayına təsadüf edir. Daha doğrusu, nə sirdirsə məhz bu ayda ermənilərin Azərbaycana qarşı silahlı təxribatlarının miqyası daha da çoxalır - başqa sözlə, ermənilər sentyabrda “havalanırlar”...

Ermənilərin “sentyabr havası” ... İrəvan yenə də “ənənəvi təxribatlarına” start verib

Vətən müharibəsi - qızıl tarixin başlanğıcı...

2020-ci ilin məhz sentyabr ayında ermənilər ölkəmizə qarşı genişmiqyaslı silahlı təxribatlara əl atırdılar. Siyasi bəyanatlarında “yeni işğal”dan danışan ermənilərin işğal altındakı saxladığı əraziləri mizdəki silahlı birlikləri də ard-arda təxribatlar həyata keçirir, mina terrorunu daha da intensivləşdirdi. Fərqli istiqamətlərdən pozulan atəşlər zamanı dinc insanlar zərər gördü, sivil vətəndaşlar həyatını itirdi. Ermənilər isə dayanmaq istəmirdilər - siyasi rəhbərlərinin boş sözləri onları yeni işğala “sürükləyirdi”. 2020-ci il sentyabrın 27-də məhz belə bir hərbi təxribat zamanı Azərbaycan əks-həmlə əməliyyatı həyata keçirdi. Sentyabrda başlanan hərbi əməliyyatlar qısa zamanda, cəmi 44 gün ərzində demək olar ki, Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərinin mütləq əksəriyyətinin azad edilməsi ilə nəticələndi. Beləliklə, 2020-ci ilin sentyabrında ermənilərin törətdikləri silahlı təxribatlar onların özələrinə baha başa gəldi - başlanan müharibə Ermənistanın kapitulyasiya imzalaması ilə yekunlaşdı.

İkigünlük müharibə - layiqli cavabla geriye...

2022-ci ilin 12-14 sentyabr tarixlərində baş verən silahlı toqquşma isə Vətən müharibəsindən sonra Ermənistanla Azərbaycan arasında ilk genişmiqyaslı qarşıdurma kimi yadda qaldı və hətta ikigünlük müharibə adlandırıldı. Həmin il sentyabrın əvvəlindən Kəlbəcər istiqamətində mövqələrimiz aktiv atəşə tutuldu - Ermənistan silahlı qüvvələri dövlət sərhədinin Vardenis rayonunun Yuxarı Şorça yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərindən Kəlbəcər rayonunun Yellicə yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən Azərbaycan mövqelərini, həmçinin qeyd olunan mövqələrə təminat daşıyan 2 hərbi nəqliyyat vasitəsini hədəfə aldı. Azərbaycan Ordusunun bölmələri qarşı tərəfi susdurdu.

Cəmi 1 gün sonra mövqələrimiz 19

23 saatlıq lokal antiterror əməliyyatı - xunta rejimi məhv edildi...

2023-cü ilin sentyabrı isə həm Ermənistan, həm də Azərbaycan üçün daha yaddaqalan oldu - məsələnin mahiyyətinə keçməmişdən öncə antiterror əməliyyatlarına aparan erməni təxribatlarının sinxronizasiyasına nəzər salmaq daha yaxşı olardı: - Yayılan rəsmi məlumatlara görə, sentyabrın 18-i Tiflis-Bakı marşrutu üzrə uçuş yerinə yetirən Azərbaycan Hava Yollarının E-190 tipli sörnişin təyyarəsinə saat 20:28-dən 20:34-dək radiomənalərin tətbiqi nəticəsində GPS peyk navigasiya sistemlərində fasilə yaranı; - Sentyabrın 19-da Əhmədboyli-Füzuli-Şuşa yolunun Xocavənd rayonunun ərazisindən keçən 58-ci kilometrliyində sülhməramlıların müvəqqəti yerləşdiyi ərazidə fəaliyyət göstərən qanunsuz erməni silahlı

Antiterror tədbirlərinin ildönümünə günlər qalır. Amma deyəsən yenə “sentyabr havası” erməniləri “tərpədir”. Bunun nəticəsidir ki, ayın əvvəlki günlərindən indiyə qədər müxtəlif istiqamətlərdə yeni silahlı təxribatlara əl atılır. Sentyabrın 4-ü Azərbaycan Ordusunun Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ordubad rayonu istiqamətində yerləşən mövqeləri Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri tərəfindən atıcı silahlardan atəşə tutulub. Bölmələrimiz tərəfindən qeyd olunan istiqamətdə adekvat cavab tədbirləri görüldü.

Sentyabrın 5-i isə Ermənistan silahlı

birlişmələrinin təxribat-diversiya qrupu tərəfindən basdırılmış tank əleyhinə minarın partlaması, törədilən terror aktı nəticəsində Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin 43 sayılı idarəsinin əməkdaşları Quliyev Fəhəd Hüseynağa oğlu və Sadıxov Samir Sabiroviç həyatını itirdi.

- Eyni gündə içində Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) əməkdaşlarının olduğu “Kamaz” markalı nəqliyyat vasitəsi Əhmədboyli-Füzuli-Şuşa yolunun Xocavənd rayonundan keçən 58-ci kilometrliyində Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi əməkdaşlarının öldürülməsi ilə nəticələnmiş terror hadisəsinin baş verdiyi yer istiqamətində hərəkət

qüvvələrinin bölmələri Basarkeçər rayonunun Yuxarı Zağalı yaşayış məntəqəsi istiqamətindəki mövqelərindən Ordumuzun Kəlbəcər rayonunun Zivəl yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərini atıcı silahlardan atəşə tutub. Bu dəfəki atəş də bölmələrimiz tərəfindən susdurulub.

dəfə atəşə tutuldu. Bunlardan 16-sı Kəlbəcər və Laçın rayonları istiqamətlərində yerləşən mövqələrimizə qarşı idi. Ertəsi günü yenidən silahlı təxribat xəbərləri yayıldı.

Sentyabrın 12-dən başlayaraq isə bu silahlı təxribatlar intensivləşdi. Azərbaycan ordusunun layiqli cavabı nəticəsində silahlı təxribatın qarşısı alındı, Ermənistan tərəfinin atəş mövqelərindən geri çəkilməsi ilə bağlı informasiyalar yayıldı. Ermənistan KİV-i Azərbaycan Silahlı qüvvələrinin la-

edərkən saat 04:30 radələrində Xocavənd rayonunun Tağavənd kəndi ərazisində yeni inşa olunan tunel yolunda sülhməramlıların müvəqqəti yerləşdiyi ərazidə fəaliyyət göstərən qanunsuz erməni silahlı birlişmələrinin təxribat-diversiya qrupu tərəfindən yerləşdirilmiş minaya düşərək partladı. Törədilmiş terror aktı nəticəsində DİN-in əməkdaşları Camalzadə Asim Knyaz oğlu, Şirinov Ramil Arif oğlu, Mahmudov Seymur Elşevər oğlu və Zamanov Xəzər Azər oğlu hadisə yerində həlak oldular.

- Növbəti təxribat eyni gündə Azərbaycan Ordusunun Ağdam rayonu istiqamətində yerləşən mövqelərinin Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi

yiqli cavabı nəticəsində öz mövqelərini tərk edərək geri çəkildiklərini etiraf etdilər. Bu dəfə də 2020-ci il analojiyası yaşandı - ilk olaraq təxribatlara başlayan Ermənistanın siyasi rəhbərliyi yenidən telefon vasitəsilə dünya birliyindən imdad diləməyə, Azərbaycana minnətdi düşməsi üçün xahişlər etməyə başladılar. Bu fakt bir daha onu göstərdi ki, ermənilərin verdikləri sözə güvənmək olmaz - süllədən danışan rəsmi İrəvanın revanşist arzuları 2022-ci ilin sentyabrında da gözündə qaldı...

Azərbaycan ərazisindəki Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri tərəfindən minaatlardan və müxtəlif çaplı atıcı silahlardan atəşə tutulması oldu. Müdafiə Nazirliyinin məlumatına görə, nəticədə Azərbaycan Ordusunun iki hərbi qulluqçusu yaralandı.

Beləliklə, baş verən təxribatlar Azərbaycan dövlətinin səbr kasasını doldurdu - bölgədə lokal xarakterli antiterror tədbirlərinə başlandı, legitim hərbi obyektlər və hərbi infrastruktur dəqiq silahlarla hədəfə alınaraq sıradan çıxarıldı. Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin döyüş mövqeləri, uzunmüddətli atəş nöqtələri məhv edildi. Cəmi 23 saatdan sonra isə Qarabağdakı xunta rejimi təslim oldu, özünü buraxmaqla bağlı bəyanat səsləndirildi. Separatçı rejimin cinayətkar başçıları həbs olunaraq Bakıya gətirildi, ədalət mühakiməsinə təslim edildi. Uzun illərdən sonra Azərbaycanın suverenliyi bərpa olundu...

istiqamətində yerləşən mövqelərini bir neçə dəfə atıcı silahlardan atəşə tutub. Müdafiə Nazirliyi bildirib ki, bölmələrimiz tərəfindən qeyd olunan istiqamətdə adekvat cavab tədbirləri görüldü.

Beləliklə, hər ilin sentyabrında öz əlləri ilə oturduları budağı kəsməyə öyrəşmiş ermənilər “yenə də iş başındadırlar”.

Hər dəfə layiqli cavab alan, yerində oturdulan ermənilərin budəfəki “gözləntisi” də maraqlıdır. Yoxsa, onlara “sentyabr havalanması” baha başa gələcək...

P.İSMAYILOV

Müstəqil siyasət yürüdən ölkələrə qarşı...

Şvabe yenidən “siyasi dəyənək” rolunda

Son illərdə Azərbaycanın əldə etdiyi uğurlar, istər siyasi, istərsə də iqtisadi platformada qazanılan nailiyyətlər, ən əsası bölgədə sabitliyin təmini ölkəmizin beynəlxalq imicini daha da artırır. Ayrı-ayrı dövlətlər və ya beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafını xüsusi qiymətləndirir, bunun üçün söy göstərir. Dünyanın ən mühüm birliklərində Azərbaycan yürütdüyü müəqil xarici siyasəti kursu, milli maraqlara söykənən dövlətçilik ənənəsi ilə seçilir, global təşəbbüsləri ilə yadda qalır. Təsədüfi deyil ki, ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatına rəhbərlik etdiyi 4 il global müstəvidə ən yüksək standartlarla dəyərləndirilir. Nəticə etibarilə, Azərbaycana qarşı beynəlxalq etimad daha da güclənir. COP29 kimi mühüm global tədbirin Bakıda keçirilməsinin yekdill şəkildə dəstəklənməsi də bu etimadın göstəricisidir.

Ənənəvi ritorika, ənənəvi hücumlar...

Bu kimi mühüm uğurlar isə dostlarımızı sevindirdiyi qədər düşmənlərimizi, qazanılan nailiyyətləri gözü götürməyən ermənipərəst mərkəzləri və onların “xidmətçilərini” narahat etməkdədir. Bunun nəticəsidir ki, artıq bir müddətdir ölkəmizlə bağlı yeni şər-böhtan kampaniyaları aparılır. Belə demək mümkündürsə artıq bu kimi münasibət ənənəvi hala çevrilib - Azərbaycan artıq öyrəşib ki, ölkədə keçiriləcək böyük beynəlxalq tədbirlər ərəfəsində Qərb ölkələri Azərbaycana qarşı beynəlxalq informasiya məkanında hücumla keçir. Analoji vəziyyət “Avroviziya” musiqi yarışması, Avropa Oyunları, İslam Oyunları, Formula-1 yarışları ərəfəsində də müşahidə olunur. Eyni mərkəzlərdə hazırlanan “tezislərlə” ölkəmizə qarşı mövqe tutan “təşkilatlar” ayrı-ayrı şəxslərin “xidmətindən” istifadə etməklə öz çirkin niyyətlərini həyata keçirməyə çalışırlar. İndiyə qədər aparılan bu kimi “kampaniyalar” və həmin kampaniyalarda aləmə çevrilmiş “xırda məmurlar” isə heç kimin yaddaşında qalmayıb - bu dəfə də eyni vəziyyət, eyni proseslər müşahidə edilməkdədir. COP29 öncəsi ölkəmizə qarşı hazırlanan antikampaniyaların “ən fəal” siması Frank Şvabe kimiyləri təlimatları yerinə yetirən xırda məmurlardır. Bu dəfə də Qərb siyasi elitası onlardan istifadə edib sonra unudacaq.

Azərbaycan dünyada tolerantlıq nümunəsi sayılır...

Azərbaycandakı demokratik durum ən yüksək standartları özündə əks etdirir. İnsan hüquq və azadlıqlarının qorunması, eləcə də vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı istiqamətində mühüm nailiyyətlər əldə edən Azərbaycan dünyada tolerantlıq nümunəsi sayılır. Hüquqi dövlət olan Azərbaycan hər kəs qanun qarşısında eyni məsuliyyəti daşıyır və dövlət vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının qorunmasını özü üçün prioritet elan edib. Ölkəmizdə demokratik ədalət mühakiməsi prinsiplərinə əsaslanan məhkəmə sistemi qurulub, konstitusiyə nəzarəti, insan hüquqları üzrə müvəkkil kimi təsisatlar formalaşdırılıb, eləcə də, hüquq-mühafizə fəaliyyəti təkmilləşdirilib, qeyri-hökumət təşkilatlarının, kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyəti genişləndirilib, insan hüquqlarının təmini sahəsində effektiv müdafiə mexanizmləri mövcuddur. Bu bir həqiqətdir ki, Qərb özünün altıplanlarını “insan haqları”, “demokratiya”, “siyasi məhbussalar” ifadələri ilə bəzəməkdə “mahirdir” - bu kimi ifadələrin isə Qərb dairələrinin leksikonunda siyasi dəyənək rolunu oynaması sirr deyil. Həmin dəyəniyi onlar müstəqil siyasət yürüdən ölkələrə qarşı yönəldir ki, Azərbaycan da bu cür münasibətə tuş gəlib. Amma onlar unudurlar ki, Azərbaycan ilə təzyiq dilində danışmaq heç bir nəticəyə gətirib çıxarmır - dəfələrlə bu kimi nümunələrlə yaxından tanış olsalar da, anlamırlar...

mət təşkilatlarının, kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyəti genişləndirilib, insan hüquqlarının təmini sahəsində effektiv müdafiə mexanizmləri mövcuddur. Bu bir həqiqətdir ki, Qərb özünün altıplanlarını “insan haqları”, “demokratiya”, “siyasi məhbussalar” ifadələri ilə bəzəməkdə “mahirdir” - bu kimi ifadələrin isə Qərb dairələrinin leksikonunda siyasi dəyənək rolunu oynaması sirr deyil. Həmin dəyəniyi onlar müstəqil siyasət yürüdən ölkələrə qarşı yönəldir ki, Azərbaycan da bu cür münasibətə tuş gəlib. Amma onlar unudurlar ki, Azərbaycan ilə təzyiq dilində danışmaq heç bir nəticəyə gətirib çıxarmır - dəfələrlə bu kimi nümunələrlə yaxından tanış olsalar da, anlamırlar...

Şvabenin yeni yalanları...

Bu ilin əvvəlində ölkəmizə qarşı ikili standartı ilə yadda qalan və qeyri-demokratik addım atan AŞPA-da canfəşanlıq göstərən Frank Şvabe yenidən ortaya çıxıb - o, son çıxışlarında yenidən əsassız iddialarla çıxış edib, Azərbaycanda “siyasi məhbussaların” azad olunmasına çağırış “səsləndirib”.

Bu birmənalıdır ki, Azərbaycanda siyasi məhbuss yoxdur. Ölkəmizdəki azad söz hüququ, azad siyasi fəaliyyət hüququ ən yüksək səviyyədə təmin edilir. Ayrı-ayrı qrupların marağında olan şəxslərin konkret ittihamlar üzrə dəşdiqları məsuliyyətə gəldikdə isə, bu, dünyanın hər yerində eyni prinsipə tənzimlənir - Şvabenin də ölkəsində qanunu pozan şəxslər öz məsuliyyətlərini çəkməlidirlər.

Bu tip kampaniyanın ortadakı motivlə aparılması isə gözlənilən idi - Qərb dəstəklədiyi yerli şəbəkənin (Abzas Media, Toplum TV və s.) ifşasından sonra belə ittihamları ortaya qoymaqla özünü ifşa edir. Azərbaycanda hüquqi əsasla məs-

liyyətə cəlb edilənləri qondarma adla çağıraraq Qərb nədənsə Ermənistandakı əsl söz azadlığı pozuntusunu görmədən gəlir. Ermənistanda baş verən hadisələrlə bağlı Qərb institutları susur. Məsələn, 2019-cu ildə Ermənistan həbsxanasında müxalifətçiləri jurnalist M.Yegiazaryan aqiliq aksiyası keçirərək ölüb. Digər bir müxalif siyasətçi Armen Qriqoryan isə 2022-ci ilin 15 iyulunda elə məhkəmə zalında ölmüşdü. Keçmiş hakimiyyətin bir çox fəal funksioneri (məsələn, Armen Aşotyan) həbs edilmişdi. Niyə Şvabe bir dəfə də olsun Ermənistanda olan bu problemlər haqda danışmayıb?

Demək ki, Şvabenin irəli sürdüyü bu “fikirlər” əsassız olduğu qədər qərəzlidir. Qərbin çirkin niyyətinin proyeksiyasına çevrilmiş Şvabe bu kimi iddialarla həm özünü, həm də xidmət etdiyi dairələri ifşa edir...

0 “demokratdırsa”...

Şvabenin “həyat və fəaliyyətinə” diqqət yetirəndə çoxsaylı əsassız iddialarla rastlaşmaq mümkündür - O, illərlə erməni lobbisinin təsiri altında Qarabağ ermənilərinin “hüquqları” barədə danışır. Amma bir dəfə də olsun Qarabağdakı qondarma rejimin və işğalçı Ermənistanın törətdiyi dağıntılardan bəhs etməyib. Şvabe həyatında bir dəfə də olsun Azərbaycanın mədəni irsinin dağıdılması, azərbaycanlıların öz doğma yurdlarına qayıdış hüquqlarının 30 il ərzində tapdanması haqda bir söz deməyib. Bu fakt özlüyündə onun nə dərəcədə qərəzli və erməni lobbisinin maraqlarına xidmət edən şəxs olmasını göstərir; Şvabenin anti-Azərbaycan fəaliyyətinə nəzər sal-

dıqda onun qatı ermənipərəst marağa xidmət etməsi bütün ştrixləri ilə açıqlır. Şvabe Almaniyanın ictimai kanalı ARD-də Azərbaycan əleyhinə bədii filmin (“AmAbgrund”) hazırlanmasında yaxından iştirak edib.

Əgər Şvabe həqiqətən də “müstəqil” və global maraqlardan çıxış edirsə nə üçün 2014-cü ildə Krimin işğalından sonra Rusiyanın AŞPA-dan çıxarılmasının əleyhinə mövqe sərgiləmişdi? Demək ki, o yalnız korporativ maraqlarını düşünən birisidir.

Yeni hücum dalğasının əsl səbəbi...

Əslində, həmin ermənipərəst dairələr və onların əlaltıları bu cür primitiv yolla ölkəmiz haqqında mənfii imic yaratmağın mümkünsüzlüyünü özləri də dərk edirlər. Şərqlə-Qərbin qovşağı olan Azərbaycan bu gün dünya üçün hüquq və azadlıqların qorunması, tolerantlığın inkişafı baxımından real nümunədir. Görülən işlərə, aparılan islahatlara don geyindirməyə, onları ləkələməyə çalışanlar isə bununla özlərini biabır etməkdən başqa iş görmürlər. Azərbaycan ictimaiyyəti Şvabe,

Okampo, bir sıra ABŞ konqresmenləri və senatorları, fransalı siyasətçilər və insan hüquqları müdafiəçilərinin ardıcıl, məqsədyönlü və sifarişli hücumlarına onilliklərlə şahidlik edib, artıq xalqımızda bu kimi əsassız hücumlara qarşı immunitet yaranıb. Hər kəs anlayır ki, yeni hücum dalğası COP29-la bağlıdır, bu mühüm tədbir ərəfəsində beynəlxalq ictimaiyyətin qarşısında Azərbaycanı hərbətə dəfə qaralamaq məqsədi güdür - Şvabe kimiyləri isə öz yalanlarını erməni lobbisi və antiəzərbaycan qüvvələrinin təhriki ilə damırlar.

P.SADAYOĞLU

Qərb koalisiyasının yardım maxinasiyası ifşa olunur

Kiyevə ayrılan yardımlar hara “gedir”? Ukraynadan şikayətlər gəlir, Avropa isə susur...

Uzanan Rusiya-Ukrayna müharibəsinin çoxsaylı təfərrüatlarından biri də ilk vaxtlardan rəsmi Kiyevi dəstəkləyən Qərb koalisiyasının formalaşmasıdır. Amerika Birləşmiş Ştatlarının (ABŞ) başçılıq etdiyi koalisiyaya əksər Avropa dövlətləri, bütövlükdə 55 ölkə və təşkilat qoşulub. Koalisiyanın Ukraynaya dəstəkləməsi proqramına Rusiyaya qarşı tətbiq edilən sanksiyalar da daxil olmaqla rəsmi Kiyevə hərbi yardım göstərilməsi, Ukrayna büdcəsinin kəsirlərinin aradan qaldırılması və s. daxildir. Ancaq belə məlum olur ki, Qərbin Ukraynaya göstərdiyi yardımlarla bağlı şübhəli suallar doğuran məqamlar da az deyil. Xüsusilə də vəsaitlərin xəclənməsinə dair hesabatlardan verilməməsi və şəffaflığın təmin olunması müzakirələrə səbəb olur.

Qərb koalisiyası Ukraynaya yardımları artırdığını desə də...

Qərbdən müstəmədi qaydada Ukraynaya dəstəyin artırıldığına dair məlumatlar gəlir. Səsləndirilən rəqəmlər həqiqətən çox böyükdür. “Ukraine Support Tracker” in 2024-cü ilin əvvəlinə olan məlumatına görə, 42 ölkə, həmçinin Avropa qurumları, BVF və Dünya Bankı Ukraynaya donorluq ediblər. Ən böyük donorsa, əlbəttə ki, Amerika Birləşmiş Ştatlarıdır. Bu ölkə Kiyevə 71 milyard avro yardım edib. Aİ ölkələri təxminən 62 milyard avro ayırıb. Ukraynaya həmçinin Kanada, Avstraliya, Yeni Zelandiya, Çin, Yaponiya, Norveç, Cənubi Koreya, İsveçrə, Tayvan, Hindistan və bəzi digər dövlətlərdən daha 23 milyard pul yönəldilib bildirilir. Təxminən 13 milyard avro həcmində vəsait isə beynəlxalq maliyyə təşkilatları tərəfindən ayrılır. Ayrı-ayrı ölkələr daha çox səsəvətlik göstəriblər. Kanada tammiqyaslı savaş başlandıqdan Ukraynaya hərbi yardım üçün 1,8 milyard dollar ayırıb. Bundan başqa, Kanada hərbiçiləri 2015-ci ildən ukraynalı hərbiçiləri və Təhlükəsizlik Xidməti əməkdaşlarının təlimini həyata keçirib və Kanada bu proqramı 2026-cı ilin martınadək genişləndirəcək. Norveç Ukrayna ilə

dəstək proqramı çərçivəsində 2023-2027-ci illərdə 7 milyard dollar ayracağı ilə bağlı çoxillik saziş bağlayıb. Fransa Ukraynaya yardım ayıran ölkələrin siyahısında öndə gələn dövlətlərdəndir. 2022-ci il fevralın 24-dən 2023-cü il dekabrın 31-nə olan məlumata görə, Fransa Ukraynaya hərbi yardım üçün 2,615 milyard avro vəsait yönəldib. Eyni zamanda, Fransa Ukraynaya yardımla bağlı “Avropa sülh fondu”na 1,2 milyard avro ayırıb və bununla da, xərclərin ümumi dəyəri 3,8 milyard avronu ötürüb. Almaniya Ukraynaya 17 milyard avrodan çox yardım göndərdiyini iddia edir. Yuxarıda sadalanan faktlardan da göründüyü kimi, siyahıda liderlik Amerika Birləşmiş Ştatlarına məxsusdur. ABŞ bu günlərdə rəsmi Kiyevə növbəti yardım paketini bəyan edib. Bu dəfə Amerika Birləşmiş Ştatları Ukraynaya enerjinin bərpası, humanitar yardım və minalardan təmizlənmə üçün 700 milyon dollardan çox maliyyə yardımını ayırıb. Bunu ABŞ-in dövlət katibi Entoni Blinken Kiyevdə keçirdiyi mətbuat konfransında deyib. “Biz Ukraynanın enerji və şəbəkəsinin yenidən qurulmasına kömək etmək üçün

325 milyon dollar yeni maliyyə ayırıraq. Mən həmçinin Ukraynada milyonlarla insanı içməli su, qida, sığınacaq və dərmanla təmin etmək üçün 290 milyon dollarlıq yeni humanitar yardım elan edirəm. Nəhayət, humanitar minatəmizləmə üçün 102 milyon dollar əlavə maliyyə ayırıraq”, - deyə o qeyd edib.

Avropa Komissiyasının prezidenti Ursula fon der Layenə də 4-cü “Krim platforması” sammitində Ukraynaya

göstərilən yardımdan ağırzdolusu danışır. Avropa Komissiyasının prezidenti bu vaxta qədər Ukraynaya 118 milyard avrodan çox dəstək göstərdiklərini də vurğulayaraq əlavə edib ki, bu dəstəyin davamı gələcək. O vurğulayıb ki, Ukrayna İttifaqı Ukraynanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləməkdən heç vaxt yorulmayacaq. Yalnız sərhədlərin dəyərli olduğu yerdə insanlar üçün təhlükəsizlik və sülh mövcud ola bilər.

Səsləndirilən rəqəmlər yardımların məbləğinin hədsiz dərəcədə böyük olduğu təəssüratlarını yaradır. Ancaq rəsmi Kiyev dəstəyin yetərli həcmdə olmadığını şikayətlənir. Bunun təşqişi olaraq qeyd edək ki, prezident Zelenski bir neçə dəfə koalisiyaya üz tutaraq yardımın artırılmasını istəyib.

Elə cəbhədəki vəziyyət də döyüşün Ukraynanın lazımı qədər dəstək almadığı qonaatını möhkəmləndirir. Ukraynanın uğuru kimi dəyərləndirilən Kursk döyüşlərinə diqqət çəmək. Cari il avqustun 6-da Rusiya-Ukrayna müharibəsində yeni bir səhifə açıldı. Qeyd olunan tarixdə Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin təxminən 1000 nəfərdən ibarət bölmələri Rusiyanın Kursk vilayətinə hücum ediblər. Mediada və sosial şəbəkələrdə yayılan ilkin məlumatlara görə, ukraynalılar elə həmin gün sərhəddən vilayətin mərkəzinə doğru 12 kilometrə qədər irəliləyərək, 10 yaşayış məntəqəsini ələ keçiriblər. Sonrakı günlərdə Ukrayna Kursk vilayətinə irəliləməsinə və yeni yaşayış məntəqələrini ələ keçirməsinə davam etdirdi. Əgər Ukrayna ordusu Kurskda hərbi üstünlüyün davamını təmin edə bilsin. Böyük ölçüdə Rusiya Kursk vilayətində Ukrayna ordusuna qarşı müqaviməti təmin etməyə, hətta bəzi yaşayış məntəqələrini geri qaytarmağa nail olub. Hazırda Ukraynada Kursk döyüşlərindəki üstünlüyün eyniforasi fonunda Şərq cəbhəsindəki uğursuzluqlar, burada Rusiyanın hücumlarının intensivliyini artırması ciddi narahatlıq və məyusluq doğurur.

Bəs milyardlarla yardımlar niyə Ukraynanın kö-

Korrupsiya yemine çevrilən yardımlar

məyinə çatmır. Rəsmi Kiyevin şikayətlərinin kökündə nə dayanır? Bəlkə, yardımlar bütün miqyası ilə Ukraynaya çatmır, elə Qərbin özündəcə mənimlənilir? Burada şəffaflıq mütləq şərtdir. Ancaq ortada belə şəffaflıq yoxdur. Xərclərə dair hesabatlar təqdim olunmur. Yeri gəlmişkən, Avropanın özündə də rəqəmlərə şübhəli yanaşmalara dair fikirlər KİV-ə sızdırılır. Məsələn “The New York Times” nəşri qeyd edib ki, ABŞ-in Ukraynaya hərbi yardımına yaxşı nəzarət edilməyib. Ən ifşəedici faktları isə “Deutsche Welle” nəşri təqdim edir. Nəşr Almaniya hökumətinin ölkənin müdafiə xərclərini və Ukrayna ordusuna etdiyi yardımı şübhəli şişirtməsi haqqında məqalə dərc edib. Məqalədə deyilir ki, Almaniya Ukraynaya 17 milyard avrodan çox yardım göndərdiyini iddia edir: “Rəqəmlər şişirilib... Biz faktiki olaraq nə çatdırıldığına diqqətlə baxdıq və son iki ildə bu yardımların ümumi həcmi 4-5 milyard avro arasında olduğunu gördük”.

Əlavə şərhə ehtiyac yoxdur. Transmilli medianın araşdırmaları Qərb koalisiyası üçün ifşəedicidir və Ukraynanın şikayətlərinin əsaslı olduğu barədə qənaətləri möhkəmləndirir. Koalisiyadan böyük yardımlar göstərildiyi bəyan ediləndə, bunların çox az qismi Ukraynaya çatır. Belə çıxır ki, Qərb dövlətləri pulların digər ölkələr üzərindən korrupsiya yemine çevrilməsi ilə bağlı son illərdə Ermənistanda tətbiq etdiyi praktikamı həm də Ukraynada təkrarlayır. Bu artıq başqa bir söhbətin mövzusu. Növbəti saylarımızda Aİ pullarının Ermənistanda “qara dəliyə” necə axdığı barədə geniş material dərc edəcəyik.

MÜBARİZ

Fransada yoxsulluq getdikcə artır

“Secours populaire” Assosiasiyası dərc etdiyi illik yoxsulluq və təhlükəlilik ilə bağlı barometrinə görə, fransızların müəyyənliyini getdikcə daha da artacağına diqqətli baxırdıq edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Assosiasiyasının araşdırmasına görə, ölkədə yoxsulluq yeni rekord həddə çatıb. Aparılan sorğunun nəticəsinə görə, fransızların 62 faizi yoxsulluq vəziyyətindədir və ya yoxsulluq içində yaşa-

yıb. Bu rəqəmin ötən illə müqayisədə 4 faiz çox olduğu bildirilir. Hər 10 fransızdan təxminən 8-i (79 faiz) uşaqlarının bir gün təhlükəli vəziyyətlə üzləşməsi riski ilə bağlı pessimist olduğunu deyib.

Araşdırmalara görə, tətillə getməkdə və enerji xərclərini ödəməkdə çətinlik çəkən fransızların payı da bu il rekord həddə çatıb. (57 faiz) hər iki nəfərdən birini kənd əhalisi (57 faiz) təşkil edir. Yaşayış haqqını, tibbi siqortanı ödəməklə bağlı çətinliklər də ildən-ilə artır.

Fransızların 43 faizinin soyuq havada evlərini qızdırmaqda çətinlik çəkdiyi də məlum olub. Digər məlumata görə, fransızların 30 faizi gündə üç dəfə yemək üçün sağlamlıq qida əldə edə bilmir. Təxminən hər üç valideyndən biri uşaqlarını qidalandırmaq üçün yeməkdən məhrum olur.

Bundan əlavə, respondentlərin 45 faizi uşaqla bağlı xərcləri (məktəb ləvazimatları, geyim, yeməkmə), 43 faizi müəyyən tibbi xərcləri, 39 faizi isə nəqliyyat xərclərini ödəməkdə çətinlik çəkdiyini qeyd edib. Təxminən hər üç fransızdan biri, o cümlədən kənd yerlərində əhalinin 40 faizi internet və telefon abunələrini ödəməkdə çətinliklə üzləşir.

Mətbuat: Almaniya Türkiyənin strateji məqsədlərinə maneələr törədir

Almaniya Türkiyənin strateji hədəflərini həyata keçirməsinə hər addımda maneələr qoyur. Bu istiqamətdə növbəti addım tikilməkdə olan “Akkuyu” AES üçün pulu ödənilən avadanlıqların tədarükünün gecikdirilməsi olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə “TRTHaber” telekanalının Mersin vilayətində ölkənin ilk atom elektrik stansiyasının açılışına həsr olunmuş reportajında deyilir. Kanal xatırladı ki, bundan əvvəl Berlin də Türkiyənin “Altay” tankları üçün enerji bloklarının tədarükü məsələsində problemlər yaradılıb, sonra onlar Ankaranın “Eurofighter” hərbi təyyarələrinin tədarükü ilə bağlı müzakirəni baxılmasını uzatmağa başlayıblar. Almaniya daha sonra MILGEM frəqat tikintisi proqramı çərçivəsində Türkiyəyə ol-ducaq mühüm sistemlər tədarük etməkdən imtina edib.

“İstisna edilmir ki, Berlin rəsmi səviyyədə səsləndirilən arqumentlərdən tamamilə fərqli məqsədlər güdür”, - deyə “TRTHaber” in reportajında deyilir. Reportajda Prezident Rəcəb Tayyib Ərdوغانı iyulda NATO

sammitinə müşayiət edən jurnalistlərlə söhbətində siyasişəfəcinin səsləndirdiyi fikirlərə diqqət yetirilir.

Türkiyə lideri bildirib ki, Almaniya gömrüyü “Akkuyu” atom elektrik stansiyası üçün “Siemens” şirkətinin istehsal etdiyi turbinlərin tədarükünə icazəni gecikdirir. “Bu məsələ Türkiyənin ciddi narahatlığına səbəb olub. Mən Almaniya kansleri Olaf Şoltsla söhbətdə bu məsələni yenidən gündəmə gətirdim və o, məsələni şəxsi nəzarətinə götürəcəyinə söz verdi”, - deyə Ərdوغان bildirib.

“Türkiyə dövlət başçısının yuxarıdakı sözlərindən təxminən iki ay sonra artıq Türkiyənin enerji və təbii sərvətlər naziri Alparslan Bayraktar Berlinin mövqelərindən narazılığını bildirib. Energetika naziri AÇŞ şəkildə bildirib ki, “Akkuyu” AES layihəsinin icrasında gecikmələrin səbəbi “Siemens” şirkətidir”, - deyə reportajda qeyd edilir.

“Akkuyu” AES layihəsi möv-

layətində atom elektrik stansiyasının tikintisi hələ Ukraynada müharibədən əvvəl başlayıb. Bu, sırf türk dövlətinin obyektidir. Ölkəmizə zərər vurmaq cəhdi və hüquq pozuntuları pozuntusu mövcuddur”, - deyə o vurğulayıb.

Telekanal xatırladı ki, “Akkuyu” AES üçün avadanlıqların tədarükü ilə bağlı gecikmələr fonunda “Rosatom” Çindən turbinlər sifariş etmək qərarına gəlib.

“Humanitar” kodlu müharibə təhrikçiləri...

ABŞ Ukraynaya ayırdığı maliyyə yardımına niyə fərqli ad qoyur?

Qərb əsl üzünü gizlətmir...

Maraqlı paradoks yaranır - Ukraynada müharibənin daha geniş və dağıdıcı olması üçün “ələndən gələni” edən dövlətlər, digər yandan özlərinin “humanitar” simalarının təşviqi üçün can yandırırlar. Halbuki Türkiyənin sülhpərvər mövqeyi iki dövləti eyni masa arxasında müzakirəyə qədər gətirmişdi. Qərbin “heç bir sülhdən söhbət

iki ildən artıqdır Mərkəzi Avropada davam edən müharibə bir sıra siyasi mərkəzlər tərəfindən həm də “qütblərarası savaşı” adlandırılır. SSRİ-nin varlığını itirməsilə başa çatan “soyuq müharibə” bu gün fərqli libasda özünü buruzə verir - genişmiqyaslı “maliyyə sanksiyaları”, iqtisadi bloklaya, siyasi “təkləmə” kimi yeni strateji xəttlər hibrid müharibənin əsas elementləri qismində çıxış edir.

Vurğulandığı kimi, siyasi ekspertlər Rusiya-Ukrayna müharibəsində də bu kimi maraqların yer aldığına əminlirlər - döyüş meydanında iki qonşu dövlətin silahlı birlikləri qarşı-qarşıya dursalar da, beynəlxalq müstəvidə Rusiyanın rəqibləri daha fərqli sayə və immunitetə malikdir. Başqa sözlə, müharibə daha açıq fonda kollektiv Qərb və Kreml arasında gedir.

gedə bilməz” iştirakı danışmaları birinci raundda “nokaut” gəndərməmişdi. Beləliklə, Qərbin, xüsusilə də ABŞ-ın “F-16” ixracı, silah ötürməsi, hətta fərqli dövlətlərin əli ilə canlı əsgər təminatı müharibəni daha qanlı və faciəvi mərhələyə yönləndirmişdi. Hətta bəzi məqamlarda Avropanın bir sıra dövlətlərinin silahlandırma və maliyyələşməyə qarşı tutduğu mövqə belə “xəyanət” kimi dəyərləndirilmişdi - Qərb özünün antidemokratik siyasətini Ukraynaya yönəlik münasibətinə görə Macarıstanı hədəfə alanda daha açıq göstərmişdi.

Artıq situasiya dəyişir. ABŞ-da seçkiabağı proseslər demokratları “düşüncəyə qorq edib”. Prezidentliyə namizədlərin sentyabrın 10-da Filadelfiyada baş tutan debatında da eks-prezident Trampın “müharibəni bitirəcəm” bəyanatı Harrisə susmağa məcbur qoymuşdu. Çünki müharibənin davam etməsində israrçı olmaları Harrisə və onu dəstəkləyən komandanın əsl planlarını ifşa edə bilərdi. Onsuz da bütün dünya ABŞ-ın hazırkı hakimiyyətinin daha çox destruktiv vəziyyətə,

Demokratlar çətin durumda - cəmiyyət müharibə istəmir...

qeyri-stabil duruma söykənən xarici siyasət kursunu fakt və argumentlərlə təhlil etməkdədir. Belə olan təqdirdə...

ABŞ müharibənin gedişində Ukraynaya “təklə qoymamaq” üçün planlarında dəyişikliyə gedir. Yəni, ilk dəfədir ki, “humanitar” yardım adı ilə maliyyə dəstəyi maliyyə dəstəyi nümayiş

etdirir. Amma bu vəsaitin “humanitar” pərdəsinin arxasında yeni silah-sursatın alınması məqsədi dayanır. Bunu hətta Qərbin aparıcı nəşrləri belə öz səhifələrində yazmaqdan çəkinməyiblər - Ağ Evdə proqnozlaşdırılan mümkün dəyişiklik artıq müharibədən bezmiş Avropa cəmiyyəti üçün də yeni mənzərə yaradıb.

“B” planı - humanitar ad altında yeni “aksiya”

Vurğulandığı kimi, Bayden hakimiyyətinin “B” planına müraciət etməsinin hazır nümunəsi də mövcuddur. Belə ki, Kiyevə səfər edən ABŞ dövlət katibi Antoni Blinken hansı səbəbdənsə öz “müddəfiəçilərinə” göstərəcəkləri hərbi yardımdan danışmır. Tam əksinə, Vaşinqtonun bu dəfəki missiyası “humanitar” kod altında gizlənilir. Belə olmasaydı, Ukraynaya elektrik şəbəkələrinin təmiri

üçün 325 milyon dollar, humanitar yardım olaraq 290 milyon dollar və minaların təmizlənməsi üçün 100 milyon dollardan çox vəsait ayrılardı mı? Bundansa, sülh danışıqlarını dəstəkləmək, bunun üçün səy göstərmək daha məntiqli olmazdı mı? Axı, müharibə hələ dayanmayıb və ABŞ-ın bu “humanitar” addımı hazırkı situasiyada heç bir məna kəsb etmir. Yeni “qurulacaq” infrastrukturun da si-

radan çıxma ehtimalı böyükdür...

Göründüyü kimi, ABŞ özünün “müharibə təhrikçisi” obrazını yaddışlardan silmək, ən azından arxa plana keçirmək üçün yeni yol düşünüb. Hətta antiRusiya koalisiyasında müttəfiq olduğu bəzi ölkələri də bu yola sövq edib - təbii ki, bu da Fransa kimi adı nekolonialist siyahılardan əskik olmayan ölkələr üçün “göydəndişmədir”.

Müharibə diletantlığı sona yetir...

Təbii ki, müharibənin mənfəi yükləri bütün tərəflər üçün özünü açıq şəkildə buruzə verir. Nə Rusiya, nə Ukrayna, nə rəsmi və ya qeyri-rəsmi tərəfdarlar, himayədarlar müharibənin nəticələrindən hansısa xeyir qazana bilməyib və bilməzlər - tam əksinə, başda ABŞ olmaqla Avropanın Ukraynaya göstərdiyi milyardlarla yardımın göyə sovrulması həmin ölkələrin cəmiyyətlərində də mənfəi assosiasiya yaradıb. Həmin mənfəi assosiasiyaların nəticəsidir ki, bu gün Avropanın enerji təhlükəsizliyi təhdid altına düşür, müharibənin miqyasının genişlənməsi ilə bağlı ajiotaj zaman-zaman ölkələri

öz ağuşuna alır. Eyni zamanda, bu mənfəi assosiasiya köhnə qitənin siyasi idarəçilik mexanizminə də təsirsiz ötürmə - hazırkı iqtidarlara qarşı kütləvi inamsızlıq, xüsusilə Fransada Makronun istefası tələblərinin intensivləşdirilməsi bunu sübuta yetirir.

Beləliklə, siyasi situasiyanın dəyişməsi Ukrayna-Rusiya müharibəsi üçün də yeni zəmin formalaşdırır bilər. Xüsusilə qeyd edildiyi kimi, ABŞ-da hakimiyyət dəyişikliyi müharibə diletantlığından əl çəkməyən qrupun bu fəaliyyətinə son vermək üçün ən real situasiya sayılır.

SADIQ

Yeni nazir Baş katiblə nəyi müzakirə edib?

Qərbin NATO-ya üzv olmaq vədləri Ukraynanın hazırkı ağır duruma düşməsinin əsas səbəblərindən biridir. İllər öncə bu vəd verilsə də, Kiyev üçün alyansın qapıları hələ də bağlıdır. Nəticədə Ukrayna ağır müharibə şəraitində yaşamağa davam etməkdədir. Yeri gəlmişkən, ötən gün Ukraynanın yeni xarici işlər naziri Andrey Sibiqa ilə NATO-nun Baş katibi Yens Stoltenberq arasındakı telefon danışıqında bu məsələ diqqət mərkəzində olub. Bu barədə Andrey Sibiqa “X” platformasındakı paylaşımında bildirib. “Biz Ukraynaya hərbi yardımın artırılması və davamlı olması, müdafiə istehsalının artırılması və Ukrayna silahlarına investisiyalar qoyulmasını müzakirə etdik. Mən həmçinin bir daha təsdiqlədim ki, Ukrayna NATO-ya üzvlük istiqamətində öz kursunu davam etdirir”, - XİN rəhbəri qeyd edib.

Xatırladaq ki, NATO-nun müxtəlif toplantılarında Kiyevin alyansa üzvlüyü müzakirə edilib. NATO-nun Brüsseldə keçirilən XİN başçılarının son toplantısında da Rusiya-Ukrayna qarşıdurması, Ukraynanın NATO-ya üzvlük yolunda yerinə yetirməli olduğu öhdəliklər barəsində də söhbətlər aparılıb. Belə ki, toplantı çərçivəsində Ukrayna-NATO Şurasının iclası keçirilib. Xarici işlər nazirləri səviyyəsində ilk belə görüş isə ötən il noyabrın sonunda baş tutmuşdu.

NATO Ukraynanı qətiyyətlə dəstəkləyir?

Qeyd edək ki, Ukrayna-NATO Şurasının ilk iclası ötən ilin yayında Vilnədə keçirilən sammit zamanı baş tutub. Sonra Ukrayna-NATO Komissiyasını əvəz edən və Kiyevə daha geniş imkanlar verən format yaradılıb. Bu əməkdaşlıq formatı Ukrayna ilə Alyans arasında münasibətlərin statusunu yüksəldib və ona görüşlər keçirməyə təşəbbüs göstərməyə imkan verib, həmçinin yeni əməkdaşlıq sahələrinə qapılar açıb.

NATO-nun Baş katibi Yens Stoltenberq bildirib ki, alyans Ukraynanı qətiyyətlə dəstəkləyir. O, əmindir ki, Ukrayna bir gün alyansın tam hüquqlu üzvü kimi masa arxasında əyləşəcək. Sözügedən iclasda Ukraynanın NATO-ya üzvlüyü üçün həyata keçirməli olduğu islahatlarla bağlı tövsiyələr razılaşdırılıb.

Kiyev Ukraynanın NATO-ya daxil olması ilə bağlı islahat planı layihəsini təsdiqləyərək iclasa təqdim etmişdi.

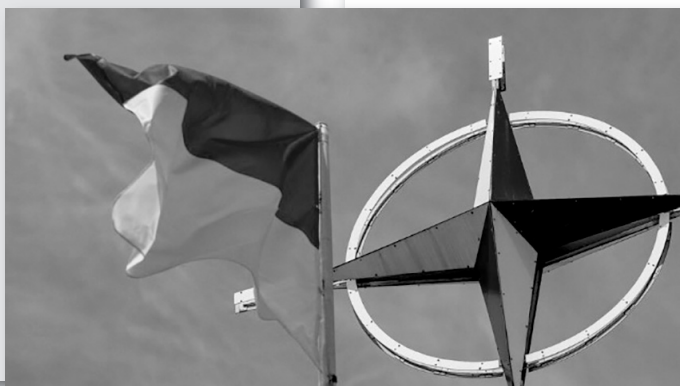
NATO-ya üzv ölkələrin xarici işlər nazirləri ötən il noyabrın 29-da Brüsseldə keçirilən görüşdə Ukraynaya alyansa daxil olmaq üçün ilk islahatlar üzrə tövsiyələr təqdim ediblər. Bununla bağlı Baş katib Yens Stoltenberq demişdi “Biz NATO-da üzvlüyü müzakirə etdik və Ukraynada olacaq ilk islahatlar üzrə tövsiyələrimizi verdik. Buraya korupsiyaya qarşı mübarizə və insanların hüquqlarının dəstəklənməsi də aiddir. Ukrayna hazırda NATO-ya həmişə olduğundan daha yaxındır. Biz onun azadlıq uğrunda mübarizəsini və NATO-ya yolunu bundan sonra da dəstəkləyəcədik”.

lib. Toplantıdan bir gün əvvəl isə

“yik”. Baş katib qanunvericiliyə müəyyən dəyişikliklərin qəbul edildiyini vurğulayıb. Təhlükəsizlik sahəsində də dəyişikliklər baş verir və Ukrayna kəşfiyyat üzrə öz strukturlarını müasirləşdirir. “Korupsiyaya və terrorizmə qarşı mübarizədən danışsaq, bu, Ukrayna üçün mühümdür. Axı bu, təkə Rusiyaya qarşı mübarizə aparmağa deyil, həmçinin daha güclü dövlətə çevrilmək imkanı verir. Həm də NATO-ya daha yaxın olmağa kömək edir”, - deyərək qeyd etmişdi.

Ukraynada Moskva ilə danışıqların tərəfdarları artır

Bütün bunların fonunda Ukrayna xalqının müharibə vəziyyəti

həm də Qərb ölkələrində münafiqşədən yorğunluq var. Ukraynada ictimai rəy sorğuları Moskva ilə danışıqlara dəstəyin “tədricən artdığını” göstərir.

WSJ qeyd edir ki, bir çoxları, xüsusən də gənclər döyüşləri dayandırmağa üçün ölkələrinə sərfəli olmayan olan müqaviləni qəbul etməyə hazırdırlar. Hərbiçilər və veteranlar isə “Rusiya ilə hər hansı sövdələşməyə” hələ də skeptik yanaşır, ölkə rəhbərliyini qeyri-məqbul şərtlərlə müqavilə imzalamaqdan çəkinməyə çağırırlar.

Bundan əvvəl Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Şərq İqtisadi Forumunda demişdi ki, Moskva Ukrayna üzrə danışıqlardan heç vaxt imtina etməyib. Lakin danışıqlar qeyri-real tələblər əsasında deyil, İstanbulda razılaşdırılmış parametrlər əsasında aparıla bilər.

N.BAYRAMLI

Oktyabrın 1-də alyansın yeni baş katibi fəaliyyətə başlayacaq

Burada müzakirə mövzularından biri NATO-ya üzv dövlətlərin adıcılıq məsələləri üzrə Ukrayna ilə necə əməkdaşlıq edə bilmələridir. Alyansa üzv olmaq üçün Ukrayna-NATO Şurası vacib platforma hesab olunur.

NATO və Ukraynanın 2024-cü il üçün əməkdaşlıq proqramına Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin hazırkı və ölkənin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi də daxildir. “NATO və Ukrayna artıq birgə işləyir və bərabər hüquqlu şəkildə geniş spektrli məsələlər, enerji təhlükəsizliyi, innovasiyalar, kibermüdafiə üzrə qərarlar qəbul edirlər”, - deyərək Şura bəyan edib.

Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, oktyabrın 1-də Yens Stoltenberqin NATO-nun Baş katibi kimi səlahiyyət müddəti başa çatacaq, onu Niderlandın sabiq baş naziri Mark Rutte əvəzləyəcək. Mark Ruttenin vəzifəsinin icrasına başlamasına həsr olunmuş mərasimi oktyabrın 1-də keçiriləcək. Bu münasibətlə alyansın Brüsseldəki mənzil-qərargahında səlahiyyətlərin verilməsi ilə bağlı rəsmi mərasim və yeni Baş katibin mətbuat konfransı keçiriləcək.

yətindən yorulmağa başladığı görünür. Ukraynalılar müharibəyə son qoymaq üçün Rusiya ilə danışıqlar aparılması ideyasını gətirdikcə daha çox dəstəkləyirlər. Bu barədə “The Wall Street Journal” (WSJ) məlumat yayıb. Ukraynalı komandirlərdən biri qəzetə müsahibəsində bildirib ki, həm Ukrayna cəmiyyətində,

Müxalifətin “avtoritar” üzü...

Kreslosunu təhvil verməkdən qorxanların “çat” verən dözümsüzlüyü

Müxalifət özünün uğursuzluğunu, zəifliyini ört-basdır etmək müxtəlif yollara əl atır. Xalq, seçici qarşısında “siyasi imtahan” sayılan seçki prosesində ağır məğlubiyyətlə üzləşən bu kimi siyasi partiyalar fərqli addımlarla özlərinə bəraət qazandırmaya, məğlubiyyətin əsl səbəblərini pərdə arxasına keçirməyə çalışırlar. Bunun üçün isə ən real addım siyasi prosedura qara yaxmaq, kölgə salmağa çalışmaqdır.

Məğlubiyyətin etirafı...

Ölkəmizdə siyasi partiyaların fəaliyyəti üçün bütün şərait formalaşmışdır. Yeni siyasi münasibətlər kontekstində yeni siyasi konfiqurasiyanın inkişaf etdirilməsi mövcud reallığın yaranmasına yol açır. Qəbul olunan yeni siyasi partiyalar haqqında qanunvericilik siyasi partiyaların müasir standartlar çərçivəsində inkişafını təmin etməklə yanaşı, həm də proseslərdə fəal iştirakı üçün formalaşmış mühüm zəmini daha da şaxələndirir, genişləndirir. Təbii ki, Azərbaycanı mövcud qanunvericilik azad və demokratik

fəaliyyət üçün hər zaman əsaslı rol oynayır, indiki halda isə bu rol daha da artırılıb.

Siyasi palitrada heç bir yeni konsepsiya, yeni fikirlər yadda qalmayanların “imtahanıdan kəsilməsi” isə təbii haldır - hətta bəzi redükliqlər qorxudan özlərini siyasi prosesdən kənarda saxlayırlar. Düşünürük ki, bu yolla özlərinin siyasi varlıqlarını qoruya biləcəklər. Onlar hətta istefa mədəniyyətindən də bixəbərdirlər, siyasi palitrada çökəlmə, məğlubiyyətin ardından öz kreslosunu təhvil vermək kimi hissdən də uzaqdırlar. Məsələn, REAL Partiyasının sədri İlqar Məmmədovun sədrlikdən istefası kimi... Düzüdü,

istefasını məğlubiyyəti ilə əsaslandırmaqla. İ.Məmmədov özünün və partiyasının cəmiyyətdə dəstək qazana bilməməsinə pərdələməyə çalışır. Bununla belə bu istefa ilə həmin şəxs partiyasının siyasi missiyasına rəhbərlik edə bilmədiyini etiraf edir - geri çəkilir, əvəz olunması üçün şərait yaradır.

Amma başda Əli Kərimli olmaqla illərdir rəhbərlik etdiyi partiyanın şəxsi mülkiyyəti sayan redükliqlər kreslodan qalxmağa belə qorxurlar. Onlar anlayırlar ki, kreslolarını tərk edənlər onları siyasi ömrü də son çatacaq. Çünki xalq belələrini heç bir zaman dəstəkləməyib.

Adını “müxalifət” qoymuş siyasi azlığın təmsilçisi olan Müsavat Partiyasının daha bir qeyri-demokratik hərəkəti isə fərqli fikir, fərqli mövqə nümayiş etdirən üzvlərinə qarşı repressiv davranış, yavaşmasdır. Məsələn, tanınmış hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlunun ötən günlərdə Müsavat Partiyasının üzvlüyündən istefa verməsi birmənalı qarşılanma bilməz. Qeyd edək ki, Novella Cəfəroğlunun rəhbərlik etdiyi “Mənim səsim” seçki Monitoring Koalisiyasının növbədənəknər parlament seçkiləri günü ilə bağlı hazırlayıb yaydığı hesabatda seçkilərin heç bir problem yaşanmadan, qanunauyğun və düzgün keçirildiyinin bildirilməsi Müsavat Partiyasının rəhbərliyini narazı salıb. Onlar bu hesabatdakı fikirlərlə

Novella Cəfəroğlu nümunəsi...

Müsavat Partiyasının seçkilərlə bağlı mövqeyinin bir-birinə zidd olduğunu, hesabatın reallığı əks etdirmədiyini əsas göstərərək Novella Cəfəroğlundan izahat tələb ediblər. Hətta bəzi Müsavat rəsmiləri buna görə Novella xanımın məsələsinin partiya müzakirəyə çıxarıla biləcəyini belə açıqlamışdılar.

Beləliklə, adını demokrat qoymuşların fərqli fikrə qarşı dözümsüzlüyü birinci andaca “çat” verdi - Bu bir daha onu göstərir ki, korporativ maraqların əsirinə çevrilmiş partiyalarda diktatura hökm sürür.

MƏNSUR

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyayımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Sirli Baykal gölü!
Doğma Baygöl gölü!

Bu qiymətli su xəzinəsi haqqında Si-bir türkləri arasında inanılmaz, qeyri-adi əfsanələr və əhvalatlar doladır.

Baykal gölü dünyanın ən dərin və planetimizin ən böyük göllərindən biri hesab olunur. Rusiya Federasiyasının ərazisində, Şərqi Sibirin cənub hissəsində, Buryatiya Respublikası ilə İrkutsk

vilayətinin sərhədində yerləşən Baykal gölü 1996-cı ildən YUNESKO-nun Ümumdünya İrsi siyahısına daxil edilib.

Baykal 31.722 kvadrat metr sahəsi olan nəhəng şirin su mənbəyidir. Gölün ən dərin nöqtəsi 1642 metrə çatır. Baykala Se-

Anqaranın sevgisi

Buryat mifologiyasında Baykal gölü, Anqara çayı və onun Yenisey çayı ilə birləşməsi haqda şirin bir rəvayət söylənir. Rəvayətə görə, Baykalın 336 çay oğlu və Anqara adlı bir çay qızı varmış. Bütün çay oğullar öz ehtiyatlarını artırmaq üçün sularını Baykala - mənbəyə daşıyırmış. Ancaq mənbəyini göldən alan çay qız - Anqara Yeniseyə aşıq olur və Baykal gölünün sularını sevgilisində daşımağa başlayır. Bu, Baykal atanın xoşuna gəlmir. O, hirsizlərə qızına tərəf nəhəng bir qaya tullayır və

onunla öz arasını kəsir. Həmin qaya “Şaman qayası” adlanır. “Şaman qayası” Anqara çayının düz mənbəyində yerləşir.

Əfsanənin digər versiyasında yenə Baykalın yeganə qızı olan Anqara Yeniseyə vurulur və ona qovuşmağa can atır. Bundan xəbər tutan Baykal “Şaman qayası”nı Anqaranın arxasınca ataraq onun yolunu kəsməyə çalışır. Lakin sevgisindən dönməyən Anqara Yeniseyə tələsərək öz yoluna davam edir. Baykal ata qızını dayandırmaq üçün qardaşı oğlu İrkutu Anqaranın arxasınca göndərir. Lakin İrkutun sevgidən dəli olan Anqaraya yazığı gəlir və onun arxasınca getmir. Beləliklə, Anqara ilə Yenisey qovuşur və onlar birlikdə qolboyun axmağa başlayırlar.

Nəhəng dairələr, qədim divarlar

Doğrudur, göldə hər zaman müxtəlif ölçülü buz layları əmələ gəlir. Ancaq son illərdə rast gəlinən bu dairələr o qədər nəhəngdirlər ki, yer səthindən görünmürlər. Onları yalnız kosmosdan görmək mümkün olur.

Alimlər xeyli müddətdir, bu buz dairələrini müşahidə edirlər. Lakin hələ də onların mənşəyi ilə bağlı yekun bir qərara gələ bilməyiblər. Mütəxəssislərin hələlik gəldiyi nəticə budur ki, bu buz halqaları gölün dibindən metan qazının püskürməsi nəticəsində yaranır.

Başqa bir anlaşılmaz məsələ, gölün bütün perimetri boyunca görünən qədim divarlardır. Tarixçilərin fikrincə, bu divarlar bu yerlərdə yaşayan qədim tayfalar tərəfindən tikilib və böyük ehtimalla istehkam məqsədliidir. Bu divarları inşa etmək üçün insanlar uzaqlarda yerləşən nəhəng daşları söküb buraya gətirmişlər. Həmin tikililərin də dəqiq təyinatı hələlik sual altındadır.

İlğımlardan əlavə, Baykal gölünün buzlaqlarında da çox qoribə böyük buz dairələrə əmələ gəlir. Baykalda nəhəng buz qatları ilk dəfə 1999-cu ildə aşkar edilib.

Baykalın gözəlliyi

Göli gözəl gölün heyranı olduğunu yazırdı: “Göyləri, buludları, gəcələr ulduzları özündə əks etdirən bu mənalı gölün suyu o qədər safdır ki, sakitlikdə ona baxanda sanki səmaya baxırsan. Onun yumşaq, firuzəyi unudulmaz rəngi görənləri valeh edir. Ətrafını sarmış yaşıl meşələr və dağlıq sahillər gölün gözəlliyini zənginləşdirməklə məşğuldur”.

Göli əhatə edən sərt və vəhşi təbiətin qoynunda yaşayan ayı, samur, vəhşi keçi və müxtəlif heyvanlar min illərdir ki, buranı özlərinə vətən seçiblər. Eyni zamanda Baykalda çoxlu adalar var. Onların arasında ən böyük ada Olxon adasıdır. Bu ada bölgənin ən günəşli adası hesab olunur. Burada ildə 300 gündən çox təmiz hava və hərət olur. Şamanlar ənənəvi olaraq öz ayaqlarını bu adada yerinə yetirməyə üstünlük verirlər.

Məşhur rus yazıçısı Anton Çexov Baykal gölünün vurğunu idi. O, Sibir xalqının “dəniz” adlandırdığı bu gözəl gölün heyranı olduğunu yazırdı: “Göyləri, buludları, gəcələr ulduzları özündə əks etdirən bu mənalı gölün suyu o qədər safdır ki, sakitlikdə ona baxanda sanki səmaya baxırsan. Onun yumşaq, firuzəyi unudulmaz rəngi görənləri valeh edir. Ətrafını sarmış yaşıl meşələr və dağlıq sahillər gölün gözəlliyini zənginləşdirməklə məşğuldur”.

Müəmmalı işıq fenomeni və “Axirət qapısı”

Bəs Baykal gölünün dərinliyindən parlayan möcüzəvi işıqları haqqında eşitmisinizmi? Bir çoxları bu heyvətəməz hadisənin şahidi olub. Təbii ki, okean suları da parlaya bilər. Bu, həmin sulara işıq yaymağa qədər kiçik mikroorqanizmlərin mövcudluğu ilə əlaqədirdir. Lakin müəmma orasındadır ki, Baykalda belə mikroorqanizmlər mövcud deyil. Ona görə də göldən yayınlan işıq fenomeni eyni səbəblə izah edilə bilməz. Baykalın sularının hansı səbəbdən parlaması hələ də elmi cəhətdən izah edilməyib.

Baykal tədqiqatçılarını təəccübləndirən olaylar bununla da bitmir. Göldə “Şeytan burulğanı” adlanan başqa bir fenomen də var. Baykal gölünün ən dərin hissəsi Olxon adasından 30 km cənub-şərqdə yerləşir. Hətta sakit havada belə, gölün həmin hissəsində dərin bir burulğan yaranır və nəhəng su kütlələrini sürətlə fırladaraq dövrü kürə əmələ gətirir. Yerli sakinlər bu qorxunc və eyni zamanda möhtəşəm görüntünü Şaman inancına ilə əlaqələndirirlər. İnancə görə Baykalın dibində o biri dünyaya giriş qapısı var və qapı hər dəfə azacıq açılanda bu hadisə baş verir.

Alimlər burulğanın iki əks enerjili cərəyanın toqquşması nəticəsində yarana biləcəyi fikrini irəli sürürlər. Bəzi mütəxəssislər isə alimlərin bu fikrini fenomenin doğru izahı kimi qəbul edirlər.

lenqa, Yuxarı Anqara, Barquzin kimi nəhəng çaylar və çoxlu sayda kiçik çaylar axır. Böyük Anqara çayı isə öz mənbəyini Baykaldan götürür.

Alimlərin fikrincə, Baykal gölünün yaranma tarixi bir neçə on milyon ilə gedib çıxır. Baykal haqqında

ilk yazılı məlumat eramızdan əvvəl 110-cu ildə yazılmış Çin mənbələrində rast gəlinir. Lakin arxeoloji tədqiqatlar gölün hövzəsində təxminən eramızdan əvvəl 2-ci minillikdən etibarən insanların məskunlaşmasını təsdiqləməkdədir. Baykalın yerli sakinləri olan Buryat türkləri bu ərazilərin ən qədim sakinləri sayılır.

Buryatlar Baykal gölünü “Bayqal dalay” gölü də adlandırırlar.

Keçmişdən gələnlər

Bu sirli dəniz-göldə insanları nağıllar aləminə, mifik dünyaya aparən qeyri-adi hadisələr baş verir. Belə ki, gölün səthində tez-tez müxtəlif mənə verən maraqlı formada mirajlar görünür. Məsələn, suların üstündə peyda olan miraj yaşıl meşəli ada, yaxud yaraşıqlı məbəd formasında ola bilər. Artıq buradakı sakinlər su üzərində üzən müxtəlif formalı şəhər-ciklər görməyə öyrənəlidirlər. Hətta bəziləri bu görüntülərin

keçmişdən gələ biləcəyini də söyləyirlər. Alimlərin fikrincə, ilğımların

görünməsi rezonansla əlaqəli ola bilər. Çünki Baykalın dərin suları hətta qızmar yayda belə kifayət qədər isinmir, yalnız suyun üst qatı istiləşir. Nəticədə müxtəlif sıxlıqlara malik havə təbəqələri günəş şüalarını sıdırır, bunun nəticəsində də üfüqdə buradan xeyli uzaq məsafədə olan obyektlərin əksini görmək mümkün olur. Ancaq bu da elmi dəli deyil, sadəcə, bir ehtimaldır.

Amfibiya adamlar realdır?

Baykal gölü ilə bağlı digər bir inanılmaz əhvalat, bu gölün sularında yaşayan 3 metrlik qoribə canlılarla bağlıdır. Bu canlıları gördüyünü iddia edən sakinlərin fikrincə, onların bədənlərinin yarısı balıq, yarısı insan kimi olduğundan su pərilərinə çox bənzəyirlər. 1982-ci ildə Baykal gölündə hərbi dalgic təlimləri keçirilmişdi. Dalgiclar gölün dərinliklərində “Amfibiya adamı” romanının baş qəhrəmanı İxtiandra bənzər canlıları gördüklərini söyləmişdilər.

Amma deyilənlərə inansaq, bu qoribə canlıların boyu adi insan boyundan qat-qat hündürdür. Həmin canlıları görənlərin iddiasına görə onlar insan ola bilməzdi.

Həmin insanabənzər canlıları görən adamlar kifayət qədər ciddi olsalar da, təəssüf ki, bu canlıların real fotosəkilləri, yaxud videoları hələlik yoxdur. Odur ki, onların varlığına dair tutarlı sübut təqdim edil-

məyənə qədər bu söhbətlər fakt kimi qəbul edilə bilməz. Lakin təlim zamanı hərbi dalgiclərin sularında insanabənzər məxluq görməyinin özü də Baykalı sirr burulğanına bürüməkdədir...

Bəli, Baykal öz dərinliklərində bu cür sirləri, qeyri-adi məlumatları saxlayan heyvətəməz və gözəl bir göldür. Təəssüflər olsun ki, gölün daxilində gedən fiziki, kimyəvi proseslər hələ də tam öyrənilməyib. Dünyada içməli su probleminin yaşadığı bir dövrdə təmiz, şirin su ilə zəngin Baykal gölü əvəzədlənməz bir xəzinədir.

Yuxarıda nəql etdiyimiz yarımfik, yarıhəqiqətlər bir tərəfə, reallıq isə budur ki, Baykal gölü nadir təbiət incisi, planetin boyundan asılmış qiymətli bir yaqutdur.

Murad Köhnəqala

“Bakcell” Formula 1 üzrə Azərbaycan Qran-Prisinin tədbir sponsorudur

Azərbaycanın ən sürətli “Bakcell” 13-15 sentyabr tarixlərində keçiriləcək “Formula 1 Azərbaycan Qran-Pri 2024”ün tədbir tərəfdaşdır. Bununla bağlı “Bakcell” və Bakı Şəhər Həqiqi Əməliyyat Şirkəti arasında tədbir sponsorluğuna dair müqavilə imzalanıb.

Əməkdaşlıq çərçivəsində Qran-Prinin Azneft tribunası “Bakcell” adlandırılıb. Tribuna ərazisində yerləşən istirahət və əyləncə zonasında qonaqlar “Bakcell”in ultrasürətli şəbəkəsini sınaqdan keçirmək, həmçinin müxtəlif oyun və əyləncələrə qatılmaq imkanı əldə edəəcəklər. Bundan əlavə, şirkət yarış günlərində “Bakcell” tribunası yaxınlığında yerləşən əyləncə zonasında öz innovativ məhsul və xidmətlərini tamaşaçılara təqdim edəcək.

Qeyd edək ki, “Bakcell” artıq üçüncü ildir ki, Formula 1 üzrə Azərbaycan Qran-Prisinin rəsmi tədbir sponsorudur.

“Bakcell” haqqında

“Bakcell” Azərbaycanın ilk və ən böyük özəl telekommunikasiya şirkətidir. Hazırda “Bakcell” üç milyondan çox müştərinin yüksəkkeyfiyyətli və sürətli telekommunikasiya xidmətləri ilə təmin edir. Şirkət süni intellektə əsaslanan innovasiyalar, həllər vasitəsilə Azərbaycanın davamlı inkişafına töhfə verir və Azərbaycan iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunun ən böyük investorlarından biridir.

“Bakcell” müxtəlif ölkələrdə enerji, telekommunikasiya, yüksək texnologiyalar və tikinti sahələrində fəaliyyət göstərən “NEQSOL Holding” beynəlxalq şirkətlər qrupunun tərkibinə daxildir.

Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisi: Trasın xüsusiyyətləri və statistika

Azərbaycan paytaxtında Formula 1 yarışlarının keçirilməsi ilə bağlı FOM ilə danışıqlar 2013-cü ildə başlayıb, 2014-cü ilin martında isə ilkin kontrakt imzalanıb.

AZƏTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Qran-Prisinin təşkili ilə dövlət səviyyəsində məşğul olunub ki, bu da layihənin statusunu və onun ölkə üçün əhəmiyyətini göstərir.

Əvvəlcə, bu mərhələ Avropa Qran-Prisi adlanıb, 2012-ci ildə Bakıda “Eurovision”, 2015-ci ildə isə Avropa Oyunları keçirilib və elə həmin il eyniadlı Qran-Pri təşkil edilməli idi, amma onu təxirə salıblar, debüt mərhələsi isə 2016-cı ildə baş tutub.

Birinci mərhələdən sonra təşkilatçılar bu adı dəyişdirib, yarış Azərbaycan Qran-Prisi adlandırılıb və əvvəlcə aprelə, sonra iyunda, yenidən apreldə keçirilib. Bu il isə sentyabrda olacaq.

Hermann Tilkenin memarlıq bürosu tərəfindən

layihələndirilən küçə marşrutu tarixi mərkəzdə, Dənizkənarı bulvar və Hökumət evi boyunca, qismən də Köhnə şəhərdə müəyyən edilib.

Bakıdakı tras şəhər yarışlarının ən sürətlisidir, builki təqvimdə dairənin uzunluğuna görə o, yalnız Spa və Cid-dədən, döngələrin sayına görə isə Sin-qapur və Əbu-Dabidən sonra ikinci yerdədir. O, həmçinin saat əqrəbinin əksinə doğru döndür. Düz yolun sonunda maksimal sürət təxminən saatda 370 kilometrdir.

Konfigurasiyaya 12-si sola və sə-kizi isə sağa olmaqla iyirmi döngə daxildir, habelə onlardan səkkizi 90 dərəcədir. Trasın eni Köhnə şəhərdə yed-dinci və səkkizinci döngələr sahəsindəki geniş hissədə 13 metrədən 7,6 metrə qədərdir.

Tras Bakı şəhərinin əksər hissəsi kimi, demək olar ki, tamamilə dəniz səviyyəsindən aşağıdadır - yalnız 13 və 14-cü döngələr dəniz səviyyəsindən bir qədər yüksəkdir.

Bolidlər aşağı səviyyədə sıxna gücünə köklə-nib, bu, yalnız Monza da azdır, lakin Bakıda təkər-ləri qızdırmaq üçün yüksək sürətli döngələr yox-dur, ona görə də isti asfaltın üzərində sürətlə hər-əkət etmək məqsədilə təkərlərin effektiv işləmə-si təmin olunmalıdır. Tras ildə yalnız bir dəfə ya-rış üçün istifadə olunur, həftəsəni irəlilədikcə, o, tullantı rezin təbəqəsi ilə örtülür və burada tor-mozlama imkanı yaxşılaşır.

Dairə Neftçilər prospektindən başlayır, birinci sektor dəbdəbəli ərazilərdən keçir, yeddinci dön-gədən sonra tras Köhnə şəhərə doğru dar və ya-vaş hissə ilə əvəz olunur, üçüncü sektorda isə 16-dan 20-dək döngələr və sonrakı düz hissə gəlir, oralarda qaz pedalı tam basılı halda dövrülür.

Bakıda təqvim üzrə ən uzun düz xətti (2,1 ki-

lometr) konfigurasiyaya daxil etməklə son illərdə şəhər Formula 1 mərhələləri ilə bağlı adi stereoti-pi qırmaq mümkün oldu, bu da küçə yarışlarının ənənəvi çətinlikləri fonunda mövqə uğrunda mü-bərizə imkanlarını əlavə etdi. Uzun düz yolda əy-ləclərin soyumağa vaxtı var, bunun ardınca ciddi tormozlama baş verir, burada sürücülər tez-tez tə-kərli bağlayır və təhlükəsizlik zonasına doğru irəliləyirlər.

Maraqlı cəhətlərdən biri də odur ki, bolidlər Neftçilər prospektində əks istiqamətlərdə hərəkət edir; 6-cı döngədən 7-yə bir istiqamət və 19-dan 20-yə kimi əks istiqamət xüsusi hasarla ayrılıb.

Memar Hermann Tilke deyir: “Bu, şəhər tras-larının ən sürətlisidir, o, tribunalarda və televiziya ekranları qarşısında pərəstişkarlar tərəfindən hiss olunacaq unikal ab-hava ilə tarixi mərkəzdə salın-b. Bakının mədəniyyəti və tarixi bu layihənin əsas hissəsi oldu. Ən çətin məsələ konfigurasiyanı inkişaf etdirmək idi - mövcud arxitekturdan istifadə etdikləri üçün bu, şəhər magistralı şərai-tində həmişə çətindir. Problemlər var idi, lakin təşkilatçılarla birlikdə onları uğurla həll etdik”.

Sebastian Fettel qeyd edir: “Burada 6 kilometrlik dövrə 2,2 kilometr düz hissəyə malikdir və təqvimdə ən uzun olanıdır. Pilotlar saatda 360 ki-lometr sürət götürür, ardınca 1-ci sola doğru yavaş dönmədən əvvəl intensiv əyləclə işə düşür.

Köhnə şəhərin divarları boyunca uzanan çətin yuxarı qalxma sahəsində trasın eni cəmi yeddi metrdir və Formula 1 bolidləri üçün orada çox dardır - sanki iynədən sap keçirməlisən. Oraya iki maşın sığmır, ona görə də kimin birinci keçəcəyini birtəhər razılaşdırılmalısan!

Bakıda bolidin döngələrə təcni yaxşı tuta bil-məsi üçün qanadların hücum bucağını müəyyən etmək kifayət qədər çətindir, eyni zamanda, uzun müddət tam sürətlə sürdüyümüzüz də yollarda kifa-yət qədər sürətlə, tam qazla hərəkət etməlisən. Düzgün kompromis tapmaq heç də asan deyil”.

Qeyd edək ki, bu dəfə Azərbaycan Qran-Prisi şənbə spintri olubdan keçiriləcək.